

SELETUSKIRI

Haridus- ja teadusministri käskkirja „Tegevuste „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses sh õpetajakoolituse koolituspraktika“ ja „Kutsehariduse maine tõstmine, töökohapõhise õppe laiendamine“ (edaspidi PRÕM) toetuse andmise tingimused“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Käskkirja eelnõu (edaspidi eelnõu) abil viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020” prioriteetse suuna nr. 1 “Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul” EL vahendite kasutamise eesmärgi nr. 5 “Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega ning toetab ettevõtlikkust” meetme “Õppe seostamine tööturu vajadustega” tegevuste „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses sh õpetajakoolituse koolituspraktika“ ja „Kutsehariduse maine tõstmine, töökohapõhise õppe laiendamine“ eesmärkide elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks.

Käskkirja kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 16 lõike 1 alusel.

Käesolevas seletuskirjas selgitatakse tegevuste tausta ja vajalikkust, kirjeldatakse tegevusi, millele toetust antakse ning abikõlblikkuse tingimusi.

Käskkirja ja seletuskirja eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse osakonna peaekspert Karin Ruul (735 4099, karin.ruul@hm.ee), peaekspert Meeli Murasov (735 0119, meeli.murasov@hm.ee), kõrghariduse osakonna asejuhataja Sigrid Vaher (735 0263, sigrid.vaher@hm.ee), peaekspert Tiina Laidvee (735 0121, tiina.laidvee@hm.ee) ja Ivi Lillepuu (735 0207, ivi.lillepuu@hm.ee), õpetajaosakonna asejuhataja Vilja Saluveer (735 0219, vilja.saluveer@hm.ee), tõukefondide osakonna rakendusjuht Reelika Luhtaru (735 0279, reelika.luhtaru@hm.ee) ja peaekspert Pirkko Külanurm (735 0161, pirkko.kulanurm@hm.ee).

Töökohapõhise õppe laiendamise tegevuste väljatöötamisel osales töörühm, mille koosseisu kuulusid Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sihtasutus Innove, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Tööandjate Keskliidu, tööandjate ja kutsekoolide esindajad.

2. Tegevuse taust, vajalikkuse põhjendus

PRÕM käsitleb praktikat ja töökohapõhist õpet haridustasemetel üleselt, kuid erinevatel haridustasemetel on need tegevused reguleeritud erinevalt. Kutse- ja kõrgharidust reguleerivates õigusaktides on praktika reglementeeritud järgmiselt:

- **Kõrghariduses** defineerib „Kõrgharidusstandard“ praktika järgmiselt: praktika on õpiväljundite saavutamiseks korraldatav sihipärane tegevus, mis on suunatud õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisele töökeskkonnas õppeasutuse määratud vormis ning juhendaja juhendamisel. Bakalaureuse- ja magistriõppes nähakse ette praktika, mis on vajalik õpiväljundite saavutamiseks

ja mille maht määratakse õppekavas. Rakenduskõrgharidusõppes moodustab praktika õppekavas määratud õppe mahust vähemalt 15 protsenti.

- **Kutsehariduses** reguleerib praktikat haridus- ja teadusministri 12. septembri 2013. a määrus nr 32 „Praktika korraldamise ning läbiviimise tingimused ja kord“, mis sätestab: Praktika on kutseõppe tasemeõppe osa, mille ajal õpilane täidab töökeskkonnas juhendaja juhendamisel kindlate õpieesmärkidega töö- ja õppeülesandeid. Praktika sooritamise käigus kinnistab õpilane teoreetilisi teadmisi ja täiendab praktilisi oskusi ning kujundab hoiakuid.
- **Töökohapõhine õpe (kõnekeeles õpipoisiõpe)** on määratletud haridus- ja teadusministri 20. detsembri 2013. a määruses nr 39 „Töökohapõhise õppe rakendamise kord“: Töökohapõhine õpe on kutseõppe tasemeõppe õppevorm, mille puhul praktika ettevõttes või asutuses (edaspidi praktikakoht) moodustab vähemalt kaks kolmandikku õppekava mahust. Töökohapõhine õpe toimub praktikakohas ja koolis nii kontaktõppe kui iseseisva tööna. Praktikakohas omandab õpilane õppekavas kirjeldatud õpiväljundeid praktikakohapoolseid tööülesandeid täites. Praktikast ülejäävas mahus toimub õpe koolis ning sel ajal ei täida õpilane praktikakohapoolseid tööülesandeid.

Töökohapõhist õpet eristab praktikast praktilise õppe suur maht (2/3 õppes toimub ettevõttes ja 1/3 kutseõppeasutuses), õpilasele makstakse tasu vastavalt tema panusele, enamasti on õppijal ettevõttega tööleping ning ettevõttel on suurem vastutus õppe läbiviimisel ja kvaliteedi tagamisel. Töökohapõhist õpet arendatakse täna kutsehariduses. Töökohapõhine õpe on ametlik termin ja kõnekeeles kasutatakse sünonüümi õpipoisiõpe. PRÕMis kasutatakse järgnevalt ametlikku terminit.

PRÕM toetab **Eesti elukestva õppe strateegia 2020** (edaspidi EÕS) eesmärgi 3 elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus ja eesmärgi 5 võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv saavutamist.

Eesti konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ näeb olulise arengusuunana tööjõu väljaõppe vastavusse viimist kaasaegse tööturu vajadustega (sh kasutades paremini EL siseturu ja teiste poliitikate võimalusi) ning kutse- või kõrghariduse tasemel erialase haridusega inimeste osakaalu suurendamist. Tuuakse välja, et senisest enam tuleb luua võimalusi ja toetada koostööd erinevate sektorite (riik, ettevõtjad, koolid) vahel erialaselt juhitud ja kvaliteetseks praktikakorralduseks õpingute ajal. Samuti peetakse oluliseks täiendavate õppekohtade loomist töökohapõhises õppevormis ning ettevõtteid ning koole nõustava koordineeriva üksuse loomist.

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas tuuakse välja, et Eestis esinevad üheaegselt struktuurne tööjõupuudus ja kõrge tööpuudus. Struktuurse tööjõupuuduse oluliseks põhjuseks on pädeva inimkapitali ebapiisavus. Samuti on prioriteetse suuna kirjelduses muu hulgas välja toodud, et probleemiks on tööandjate rahulolematuse koolilõpetajatega ehk üldoskuste ja praktilise kogemuse vähesus ning tööturu vajaduste ja haridussüsteemi pakutu mittekooskõla. Õppekavades on praktika maht ebapiisav ning praktilise õppe osakaal ja praktikakorralduse tase on ebaühtlane nii kutse- kui ka kõrghariduses, mistõttu on oluline nii kutseõppes kui ka kõrghariduses pakutava õppe sisu

vastavusse viimine kaasaegse tööturu vajadustega. Oodatava tulemusena arendatakse välja toimiv praktikasüsteem ning kasvavad õppurite praktilised oskused.

Eesti elukestva õppe strateegia kutseharidusprogrammis tuuakse väljakutsena välja huvigruppide ja sihtrühmade kaasamine, kus võtmetähtsusega on tööandjate aktiivne ja sisuline osalus kutseharidussüsteemi arendamises, sh õppijatele praktikakohtade ja töökohapõhise õppe võimaluse pakkumine, oma töötajate elukestvas õppes osalemise soodustamine jne. Praktilise väljaõppe kvaliteedi tõstmiseks on tööandjate ja koolide koostöös vajalik tõhustada praktikakorraldust ning laiendada töökohapõhise õppevormi pakkumist. Lisaks tuuakse kutsehariduse väljakutsena välja töökohapõhise õppe laiendamine.

Samuti on rõhutatud, et vaja on tõsta potentsiaalsete kutseõppurite teadlikkust õppe- ja karjäärivalikutest ning valmisolekut kutseõppeks. Seejuures on oluline vältida soostereotüüpide süvendamist. Vajalik on jätkata kutseõpet, õpetatavaid erialasid ja kutseid populariseerivaid tegevusi nii haridusasutustes kui avalikkuses ning kaasata sellesse senisest enam tööandjaid, et pakutav info oleks võimalikult asjakohane. Kutsehariduse maine ja omandatud kutsete väärtuse tõus ühiskonnas eeldab tööandjate ja haridussfääri ühist pingutust. Üldhariduskoolide õpilaste ja õpetajate seas, aga ka ühiskonnas laiemalt, on vaja kujundada positiivne hoiak kutsehariduse suhtes.

EÕS kõrgharidusprogrammi üheks väljakutseks on õppe parem sidustamine ühiskonnaga, teiste haridustasemetega ning teadus- ja arendustegevusega. Seatud eesmärkide saavutamiseks on vaja, et tööandjate kaasamine õppeprotsessi muutuks järjest igapäevasemaks. Koostöö paremaks sujumiseks seisab kõikidel osapooltel, sh tööandjatel ees enda kurssi viimine haridusuuendustega ja õppekavade eesmärkidega, suurenema peab valmisolek pakkuda senisest enam praktikakohti, (lõpu)tööde teemasid, osaleda õppetöö läbiviimisel, jms.

Kõrgharidustasemel võib märgata erinevust praktikakorralduses rakenduskõrgharidusõppes ning bakalaureuse- ja magistriõppes. 2012. aasta Eesti kõrgkoolide vilistlaste uuringu¹ andmetel leidis 52% kõrgkooli lõpetanud vastajatest, et õppekava ei sisaldanud piisavalt praktikat töökeskkonnas. Seejuures tervelt 77% rakenduskõrgharidusõppe lõpetanud vastajatest ja vaid 31% bakalaureuseõppe ning 39% magistriõppe lõpetanud vastajatest leidis, et õppekava sisaldas piisavalt praktikat. Vaid 6,9% vilistlasuuringus osalenutest leidis töö tänu sellele, et oli ettevõttes praktilal. 2009. aasta vilistlasuuringu andmetel leidis tänu praktikale töö 6,4%.

Teadus- ja innovatsioonipoliitika seireprogrammi TIPS alamuuringu 4.2 „Ülikoolide ja ettevõtete koostöö organisatsiooniline baas ja barjäärid“² raames viidi perioodil 2012-2014 läbi praktikavaldkonna uuring, mille eesmärk oli kaardistada ja hinnata senist praktikasüsteemi. Küsitleti praktikante, ülikoolide praktikakoordinaatoreid ja ettevõtete praktikajuhendajaid ning uuriti nende hoiakuid ja arvamusi enne praktikat, praktika käigus ja pärast praktikat.

PRÕMi koostamisel on lähtutud järgmistest uuringus välja toodud lahendamist vajavatest probleemidest:

¹ Kättesaadav https://www.hm.ee/sites/default/files/2012_a_vilistlaste_uuring.pdf

² Kättesaadav <http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/40963>

- Praktikakoha leidmine on enamasti praktikandi kohustus. Selline korraldus tähendab, et alati ei ole valitud ettevõtte praktikandi jaoks sobiv eesmärkide saavutamiseks, praktikant ei sobitu ettevõtte tegevustesse ning domineerima jääb negatiivne mõlema poole jaoks.
- Murekohaks on õppekavade liialt suur erinevus tegelikust elust, mis suurendab suure töökoormusega juhendaja rolli praktika käigus veelgi.
- Üliõpilaste suurimaks probleemiks on, et praktikabaas ei asu kodukoha lähedal ja/või on probleemid ööbimisega.
- Praktikajuhendajate ja -koordinaatorite omavaheline suhtlemine on puudulik nii praktika ajal kui selle järel.
- Praktika tagasisidestamine on nõrk, enamasti esitatakse kirjalik praktika aruanne, praegu veel harvadele praktika kaitsmistele ettevõttepoolseid praktikajuhendajaid ei kutsuta.
- Teadmuvahetus – õppimine, areng ja uute teadmiste liikumine ühest organisatsioonist teise – on ettevõtte ja ülikooli vahel nõrk või olematu.

Kutsehariduses ei olnud alates 1998. aastast läbi viidud kõikehõlmavat uuringut kutseõppeasutuse partneriteks olevatest ettevõtetest. Puuduoleva info saamiseks viis konsultatsiooniettevõtte Advisio OÜ läbi kutsehariduse tööandjate rahulolu uuringu³, mis kajastab praktikakorraldust ajavahemikul 2009-2012. Uuring oli üheks väljundiks SA Innove poolt koordineeritud programmile „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“.

Vaatamata sellele, et antud uuringu valim koostati kutseõppeasutuste hinnangul parimatest koostööpartneritest, tulid siingi välja kõrgharidusvaldkonnaga sarnased probleemid:

- Tööandjad eeldavad, et regulaarset suhtlust alustaks pigem kool. Vähesese või olematu kontakti puhul kooliga ollakse praktikaalase koostöö osas pigem negatiivselt meelestatud. Praktika järel ei anta ettevõttele tagasisidet ja seetõttu ei osata järgmisel korral paremini teha.
- Praktikante on raske leida erialadele, mida õpetatakse ettevõtetest kaugel asetsevates koolides.
- Heidetakse ette õppeasutuse passiivsust õpilasele praktikakoha leidmisel, mistõttu osa praktikaid sooritatakse fiktiivselt või ei paku ettevõtte täisväärtuslikku kogemust oma erineva tegevusvaldkonna tõttu. Paljudel juhtudel jõuavad praktikasoovid ettevõteteni vahetult enne praktika algust, mistõttu ei suudeta oma tööd ümber korraldada.

Töökohapõhise õppe vormis õpib täna ligi 2% kõigist kutsehariduse õppijatest. Viimasel viiel aastal on õppijate arv jäänud 551 ja 617 õpilase vahele. 2013/2014. õppeaastal oli töökohapõhise õppega seotud ca 270 ettevõtet. Uuringust „Kutseharidus ja muutuv tööturg“⁴ (Praxis 2013) tuli välja, et 28% küsitletud ettevõtetest on teadlikud töökohapõhisest õppevormist (sh 42% ettevõtetest, kus on üle 250 töötaja). Sama uuringu raames oli 73% vastanud ettevõtetest valmis pakkuma töökohapõhist õpet: 45%, kui riik kompenseerib õppetööle tehtud kulutused ja 39%, kui õpilane jääb ettevõttesse tööle.

³ Kättesaadav <http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/40712>

⁴ Kättesaadav: http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/40975/Kutsehar_tooturg.pdf?sequence=1

Töökohapõhise õppe arendamise töörühm on toonud olulisemate probleemidena välja:

- Seadusandlikud kitsaskohad (nt nõue, et ühel juhendajal võib olla kuni 4 õpipoissi, kooli suurt vastutust, rahastusskeemide puudulikkust jne);
- Raskused töökohapõhise õppe rakendamisel keskmise ja väikeettevõtte korral;
- Kvalifitseeritud juhendajate puudumine;
- Ebapiisav koostöö kooli ja ettevõtte vahel;
- Kutsekoolide vähene paindlikkus õppeprotsessi korraldamisel;
- Ettevõtete soovid ei kattu võimalustega (nt kõiki praktika õpiväljundeid pole võimalik saavutada ühes ettevõttes) ning neil puudub võimekus tagada praktikabaas koos vajalike seadmetega, kuna seda kasutatakse põhitööks;
- Probleemid ettevõttepoolsete juhendajate tasustamisel;
- Ettevõtete vähene teadlikkus töökohapõhisest õppes;
- Sobivate ja motiveeritud õpipoiste leidmine.

Töökohapõhist õpet soovivad pakkuda mõistetavalt need tööandjad, kellel on raskusi kutsekoolist töötajate leidmisega. Valmidus ise õppetööd korraldada on märksa suurem ka ettevõtete hulgas, kes on varem kutsekoolidega koostööd teinud, samuti ettevõtetes, kus juba töötab viimase viie aasta jooksul kooli lõpetanud. Suur probleem töökohapõhise õppe puhul on ettevõtete kitsas tegevusala, mis ei võimalda praktiseerida kõiki vajalikke oskusi. Eestis õpetatavad erialad on laiad ja on väga keeruline leida ettevõtet, kus saaks rakendada kõike õpitud. Pealegi on Eesti ettevõtted väikesed, tõhus töökohapõhine õpe eeldaks mitme õpilase ettevõttesse võtmist, mille järele puudub tööandjal enamjaolt vajadus. Põhikooli baasil õppivate noorte juhendamisel ületab kasvatus töö maht eriala õpetamise osa, millega ettevõtted ei ole üldjuhul valmis tegelema.

Kutsehariduse maine. Eesti tööturule piisaval arvul kutsekvalifikatsiooniga tööjõu tagamisel on tõsiseks probleemiks, et kutseõpe on põhikooli lõpetajate seas selgelt ebapopulaarsem haridusvalik võrreldes gümnaasiumiga. Kui kuni 2009. aastani jätkas pärast põhihariduse omandamist kutsehariduses ca 30% lõpetajatest, siis 2014. aastal 27,2%. Aastatel 2008-2013 on kutsekeskharidusõppe õpilaste arv vähenenud 3903 õpilase võrra, mis osalt on seotud demograafilise olukorraga ja põhikooli lõpetavate õpilaste arvu vähenemisega. Positiivse trendina on kasvanud keskhariduse baasil kutseõppe ja täiskasvanud õpilaste (vanuses 25+) arv, kuid siingi on arenguruumi. 2013. aastal oli 25-64aastaste seas erialase hariduseta inimeste osakaal 29,6%, see teeb hinnanguliselt üle 200 000 inimese.

Lähiminevikus läbi viidud uuringud on toonud esile vastuolusid kutsehariduse maine hindamisel. Kuigi kutsehariduse taset ja mainet hindavad Eesti elanikud üsna heaks ning kutsehariduse rolli majandusedus ja tööpuuduse vähendamisel oluliseks, siis oma lastele ja lähikondsetele soovitatakse haridusvalikuna pigem üldkeskharidust ja kõrgharidust⁵. Kõrgemalt hindavad kutseharidust inimesed, kes on kutseharidussüsteemiga hästi kursis. Samas on elanikkonna kokkupuude

⁵ *Attitudes towards vocational education and training. Special Eurobarometer 369 (2011).*

Kättesaadav: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_369_en.pdf

kutseõppeasutuste ja kutseharidusega olnud siiani tagasihoidlik ning enda informeeritust kutseharidusest hinnatakse pigem ebapiisavaks⁶.

Õpetajaharidust käsitleti Riigikogus riiklikult tähtsa teemana 2013. aasta jaanuaris. Selle teemakäsitluse järel saadeti Riigikogu kultuurikomisjoni poolt soovitusel Vabariigi Valitsusele ja Eesti avalik-õiguslikele ülikoolidele õpetajahariduse parandamiseks⁷. Õpetajakoolituse praktika osas tegi Riigikogu ettepaneku suurendada praktika osatähtsust õpetajahariduses, arendada praktikakohti pakkuvate koolide võrgustikku ning tagada koolide ja praktikajuhendajate lisarahastamine. „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ rõhutab vajadust tõhustada õpetajakoolituse praktikat ja lõimida teoreetilised õpingud praktikaga, pannes selle ülesandeks Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli juurde loodavatele kompetentsikeskustele.

Tööturule sisenemisel on potentsiaalse töötaja jaoks oluline omandatud haridus ja/või teadmised, motivatsioon ning varasem töökogemus. Võrdse haridustasemega kandidaatide puhul eelistab ettevõtte või asutus seda, kellel on erialane töökogemus. Äsja kutse- või kõrgkooli lõpetanu jaoks on õpinguteaegne praktika sageli peamiseks ja ainsaks töökogemuse hankimise võimaluseks. Seetõttu on oluline, et see oleks hoolikalt kavandatud, piisava pikkusega ning eesmärgi kohaselt ellu viidud. Oluline on, et praktikakorralduse süsteem on toimiv, kättesaadav ja praktika on tavapärase osa õppetegevusest ning et üliõpilane on õpingute lõpuks puutunud kokku praktilise õppetöö ja praktikaga töökeskkonnas kõigil kõrgharidusastmetel. Samuti on oluline ühtlustada praktikakorraldus kutseõppeasutustes, muuta see läbipaistvaks ja vastavaks kõigi praktikakorralduse osapoolte vajadustele.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktis 1 nimetatakse dokumendi reguleerimisala. Eelnõu reguleerib „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014 – 2020“ prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ eesmärgi 5 „Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega“ täitmiseks loodud meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuste „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses sh õpetajakoolituse koolituspraktika“ ja „Kutsehariduse maine tõstmine, õpipoisiõppe laiendamine“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda. Lähtudes praktika ja töökohapõhise õppe (e õpipoisiõppe) meetodilisest ja korralduslikust sarnasusest ning kahe tegevuse probleemide suurest kokkulangemisest arendatakse neid tegevusi ressursside otstarbekamaks kasutuseks edaspidi koos.

Punktis 2 on rakendusasutusena nimetatud Haridus- ja Teadusministeerium ja rakendusüksusena SA Innove struktuuritoetuste agentuur.

⁶ Elanikkonna teadlikkus kutseõppes toimuvast ja kutsehariduse maine aastal 2013. Faktum & Ariko (2013)

Kättesaadav:

http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Uuringud/Kutsehariduse_maineuringu_aruanne_2013.pdf

⁷ Kättesaadav: http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=dokumentide_detailid&pid=6697e3e6-4c79-4033-b095-fb332a26ad04&

Punktis 3 nimetatakse tegevuse elluviija ja partnerid ning näidatakse nende võimalikku osalemist projekti seitsmes eri tegevuses.

Sihtasutus Innove hariduse agentuur valiti tegevuse elluviijaks, kuna sihtasutus on asutatud avalikes huvides Euroopa Liidu struktuurifondide rakendamiseks ning haridusprogrammide ja -projektide elluviimiseks. SA Innove asutaja on Eesti Vabariik. SA Innove põhitegevuseks on põhikirja kohaselt elukestva õppe arendustegevuste koordineerimine ning vastavate programmide ja projektide ning Euroopa Liidu struktuuritoetuste sihipärane ja efektiivne rakendamine.

Tagamaks tegevuste elluviimisel parima kvaliteedi ning ulatuslikuma mõju on kaasatud partnereid. Praktikakoordinaatorite ja –juhendajate koolituste puhul (tegevus 1) on oluline Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli didaktikakeskuste kaasamine, et tagada praktikajuhendajate koolituse kompetentsi jätkumine ka pärast programmi lõppu. Õpetajakoolituse puhul (tegevus 5) on kaasatud lisaks kahele mainitud ülikoolile ka Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. Kuna praktika ja töökohapõhise õppe tähtsustamise (tegevus 2) eesmärgiks on muuhulgas jõuda selliste ettevõteten, kes siiani praktikante ei ole võtnud, siis on selleks vajalik kaasata tööandjate keskorganisatsioone. Tegevust valitakse ellu viima konkursiga tööandjate keskorganisatsioon. Töökohapõhise õppe õppekohtade loomise (tegevus 6) potentsiaalsete partnerite hulka on arvestatud kõik Eestis õppe läbiviimise õigust omavad ning Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud kutsekoolid (2013/2014. õppeaasta seisuga 40). Sõidu- ja majutustoetuse võimaldamisel (tegevus 4) lisaks kutsekoolidele ka kõik Eestis õppe läbiviimise õigust omavad ning Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud kõrgkoolid (2013/2014. õppeaasta seisuga 26) hoolimata omandivormist. On võimalik, et kõik 66 õppeasutust tegevustes ei osale, kuigi toetuse andmise tingimused seda võimaldavad.

Punktis 4 on toodud tegevuste juhtimine. Tegevused hõlmavad erinevaid valdkondi erinevatel haridustasemetel (kutseharidus, kõrgharidus) ning on seotud Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse, kõrghariduse ja õpetajaosakonnaga. Selleks, et tagada kõigi osakondade vastutusalade huvide esindatus ning tegevuste parem juhtimine, on vajalik juhtnõukogu, mis koosneb eelnimetatud osakondade, tööandjate keskorganisatsiooni ja elluviija esindajatest ning mille töövorm on koosolek. Juhtnõukogu koosseis ja töökord määratakse eraldi haridus- ja teadusministri käskkirjaga. Juhtnõukogu ülesandeks on elluviija ja partnerite iga-aastaste tegevuskavade, eelarvete ja aastaaruannete kooskõlastamine; õppekavade kinnitamine, millel makstakse sõidu- ja majutustoetust; keskselt korraldatavate koolituste koolituskalendri kooskõlastamine. Juhtnõukogu kooskõlastab uuringute hankekava ja lähteülesanded ning tal õigus osaleda hangete hindamisel. Eelkõige on see oluline uuringute puhul, mis peaksid lähtuma riigi seatud prioriteetidest ning mille tulemused on kasutatavad poliitiliste otsuste tegemisel.

Punktis 5 on määratud abikõlblikkuse perioodiks 1.03.2015-31.12.2018, mis on vastavuses tööturu- ja õppe tihedama seostamise programmi kestusega. Toetatavaid tegevusi viiakse ellu kogu abikõlblikkuse perioodi vältel. Ühikuhinna alusel makstavad kulud on abikõlblikud alates nende kehtima hakkamisest. Tagasiulatuvalt on abikõlblikud elluviija kulud, mis on tehtud PRÕMi elluviimise ettevalmistamiseks. Alates 2019. aastast planeeritakse jätkutegevused.

Punktis 6 on toodud toetuse andmise tingimustes kasutatavad mõisted.

Punktis 7 on toodud toetuse andmise eesmärgid. Toetuse eesmärk on suurendada õpilaste ja üliõpilaste valmisolekut töøjõuturule sisenemiseks ja seal edukalt toime tulemiseks ning parendada hariduse kvaliteedi vastavust tööandjate ootustega. Kutse- ja kõrghariduses praktikasüsteemi, sh õpetajakoolituse koolipraktika arendamiseks kavandatud tegevustega antakse oluline tõuge praktikakorralduse kaasajastamise praktika hea tava väljatöötamise, koolipoolsete praktikajuhendajate ja –koordinaatorite koolituse ning õppeasutuste vahelise tiheda koostöö abil. Töökohapõhise õppe laiendamine aitab kaasa kutseõppe tõhusamale seostamisele ühiskonna, majanduse ja tööturu vajadustega. Samuti aitab töökohapõhise õppe rakendamine suurendada erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu, tõsta Eesti tööjõu kvalifikatsioonitaset, vähendada struktuurset töøjõupuudust, tagades sujuvama ülemineku haridusest tööellu ja võimaluse osaleda elukestvas õppes. Kutsehariduse maine tõstmise eesmärgiks on suurendada põhikoolide ja gümnaasiumide lõpetajate teadlikkust kutseõppe võimalustest, eriala valikutest ning kujundada Eesti elanikkonnas positiivne hoiak kutsehariduse suhtes.

Eesmärgid (punkt 7) ja tulemused (punkt 10) saavutatakse toetatavate tegevuste elluviimise kaudu (punkt 8).

Eesmärk	Tulemus	Toetavad tegevused						
		1	2	3	4	5	6	7
7.1. praktikakorralduse süsteem toimib, on heal tasemel ning praktika ja praktiline õppetöö on tavapärane osa õppetegevusest;	10.1. praktikakorraldus õppeasutustes on ühtlustatud, läbipaistev ja vastab praktikakorralduse osapoolte vajadustele.	x		x	x	x		
7.2. õppeasutused, õppurid ja tööandjad väärtustavad praktika vajadust ja toetavad õpiväljundite saavutamist praktiliselt.	10.2. õppur on õpingute lõpuks saanud praktilise õppetöö ja praktika kogemuse töökeskkonnas		x			x		
7.3. töökohapõhise õppe süsteem on hästi toimiv ja jätkusuutlik;	10.3. töökohapõhise õppe korraldus on ühtlustatud ja läbipaistev ning vastab osapoolte vajadustele; 10.4. on väljatöötatud ja piloteeritud töökohapõhise õppe rakendusmudelid erineva suuruse ja valdkonna ettevõtetele;	x		x			x	
7.4. tööandjaid on kaasatud nende vajadustest lähtuvate õppekavade elluviimisesse ja neil on täiendavad võimalused sobiva tööjõu koolitamiseks;	10.5. töökohapõhise õppe läbiviimise kaasatud tööandjate arv on suurenenud;		x				x	
7.5. noortele ja täiskasvanutele (sh madala haridustasemega) on rohkem paindlikke, valikuid võimaldavaid ja sobivaid õppevorme vajaliku kvalifikatsiooni omandamiseks, eesmärgiga tagada sujuvam üleminek tööellu.	10.6. vähenenud on madala haridustasemega mitteõppivate (18-24 aastaste) ja eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute osakaal, 10.7. töökohapõhises õppes õppijate arv on tõusnud ja seeläbi omandanud tööturu vajadustele vastava kvalifikatsiooni;						x	x

<p>7.6. põhikoolide ja gümnaasiumide lõpetajate ning täiskasvanute (sh lapsevanemate) teadlikkus kutseõppe võimalustest ja erialavalikutest on kasvanud. Üldhariduskoolide õpilaste ja õpetajate seas ning Eesti elanikkonnas laiemalt on kujunenud positiivne hoiak kutsehariduse suhtes</p>	<p>10.8. kutsehariduse maine on paranenud; 10.9. üldhariduskoolide õpilaste teadlikkus kutseõppe võimalustest on kasvanud ning põhikoolilõpetanute hulgas on tõusnud kutsekooli astujate osakaal; 10.10. kutseõppe võimalusi (sh töökohapõhise õpet) puudutav info on ajakohane ja kättesaadav; 10.11. kutseõppeasutuste teavitustegevused on süsteemsed ja eesmärgistatud.</p>			x			x
---	---	--	--	---	--	--	---

Punktis 8 kirjeldatakse toetatavaid tegevusi.

PRÕMi tegevused on valitud vastavalt seirekomisjoni poolt kinnitatud projektivalikukriteeriumidele. Toetuskeemi koostamisel lähtuti järgmistest kriteeriumidest:

1. mõju meetme eesmärkide saavutamisele;
2. põhjendatus;
3. kuluefektiivsus;
4. toetuse saaja suutlikkus projekti ellu viia;
5. mõju läbivatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnanahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele).

Toetatav tegevus 8.1. keskendub praktika ja töökohapõhise õppe süsteemse korralduse arendamine kutse- ja kõrghariduskoolides. Võrreldes kõrgharidustasemega on kutseõppes praktika täpsemalt reglementeeritud, juhendmaterjalid ja hindamise põhimõtted täpsemad, kuid erinevates õppeasutustes on praktika korraldus ja selle kvaliteet ebaühtlane. Kõik kutsekoolide õppijad peavad läbima praktika. On oluline ühtlustada praktikakorraldus kutseõppeasutustes, muuta see läbipaistvaks ja vastavaks kõigi praktikakorralduse osapoolte vajadustele.

Kõrgharidustasemel on praktikakorralduses märgatav erinevus nii mahu kui kvaliteedi poolest rakenduskõrgharidusõppes ning bakalaureuse- ja magistriõppes. Vajalik on muuta praktika tavapäraseks osaks õppetegevusest. Praktikakorralduse süsteem peab olema eesmärgistatud ning toimiv tagades üliõpilasele õpingute lõpuks õpiväljundite saavutamiseks vajalikul määral kokkupuute praktilise õppetöö ja praktikaga töökeskkonnas kõigil kõrgharidusastmetel.

Praktikakorralduse süsteemse korralduse juurutamiseks on eelkõige vajalik praktika hea tava (ehk juhised ja suunised kvaliteetse praktika elluviimiseks ja seatud eesmärkide saavutamiseks) levitamine ning juhendmaterjalide väljatöötamine töörühmade poolt: praktika defineerimine, praktika kvaliteedistandardid ja tulemuslikkuse kriteeriumid, kolmepoolsed lepingud, praktika tagasiside vormid, praktikate juhendamise meetodid jms. Toetatakse praktika- ja töökohapõhise õppe koordinaatorite ning praktikajuhendajate koostööd, mis võimaldab parimate praktikate levitamist ja üksteiselt õppimist erinevatel haridustasemetel. Töötatakse välja töökohapõhise õppe rakendusmudelid erineva suuruse ja valdkonna ettevõtetele, kuna tänane töökohapõhise õppe

rakendusmudel sobib paremini suurematele ettevõtetele. Euroopas (Saksamaal, Ungaris) on viimastel aastatel edukalt rakendatud töökohapõhist õpet ka kõrghariduses. Mitmetel erialadel on see kindlasti tulemuslik ka Eesti kõrghariduses, seetõttu töötatakse välja esmased põhimõtted töökohapõhise õppe võimaldamiseks kõrghariduses. Arendustegevustesse kaasatakse eksperte ja tööandjate esindajaid. Vajadusel toetatakse õigusaktide muudatusettepanekute väljatöötamist.

Kvaliteetse töökohapõhise õppe süsteemi arendamisel lähtutakse põhimõttest, et süsteem peab olema terviklik, jätkusuutlik ning osapoolte vajadusi ja võimalusi arvestav. Täna on kaasatud töökohapõhisesse õppesse suuremad ja keskmised ettevõtted ning töökohapõhine õpe toimub hästi suurettevõtetes. Selleks, et kaasata rohkem väikeettevõtteid arendatakse erinevaid töökohapõhise õppe rakendusmudeleid kutse- ja kõrghariduses, kirjeldatakse rakendamise stsenaariumid, töötatakse välja materjale ja näidisdokumente. Kirjeldatakse ära töökohapõhise õppe protsess, kus on kirjas nii osapoolte vastutus, koostöö, juhendamistasude maksmise, õppeprotsess (sh VÕTA, kutseksam), õppijate valiku ja hindamise põhimõtted. Kirjeldatakse ettevõttepoolse juhendaja pädevused ja koolitusel saavutatavad õpiväljundid. Tegevuse raames toetatakse üle- eestilise töökohapõhise õppe töörühma regulaarseid kooskäimisi, eesmärgiga töökohapõhise õppe parendamine ja parimate praktikate tutvustamine.

Praktika ja töökohapõhise õppe hea tava juurutamiseks korraldatakse praktika ja töökohapõhise õppe koordinaatoritele, õppeasutuste poolsetele praktikajuhendajatele ja õppetegevuse eest vastutavatele töötajatele koolitusi. Praktika- ja töökohapõhise õppe didaktikaalaseid koolitusi viivad läbi Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli didaktikakeskused. Koolituste abil peab paranema praktika olulisus ja tulemuslikkus õppekavades ning õppurite toetamine ja nõustamine. Samuti on oluline välisüliõpilastele praktika võimaluste loomisele kaasaaitamine.

Koolituste korraldamise kulud hüvitatakse ühikuhinna alusel (ühe osaleja ühe akadeemilise tunni ühikuhinna alusel). Ühikuhinna rakendamisel lähtutakse koolituse ühikuhinnast. Ühikuhinnad kehtestatakse haridus- ja teadusministri 29.07.2015 käskkirjaga nr 312 „Ühikuhindade kehtestamine struktuurivahendite perioodi 2014-2020 meetmetele”. PRÕMi abikõlblikkuse perioodil on planeeritud koolitada 1050 praktikajuhendajat. Eelarvestamisel on lähtutud, et keskmine koolituse pikkus on 2 päeva so 16 akadeemilist tundi ja koolituste eelarveks on planeeritud 160 000 eurot.

Toetatav tegevus 8.2. on suunatud praktika ja töökohapõhise õppe tähtsustamisele. Eestis tegutseb Statistikaameti andmetel üle 100 000 erineva asutuse, ettevõtte ja organisatsiooni, millest eeldatavasti suur osa ei ole kordagi oma tegevuse jooksul võtnud praktikanti. Praktikante võtavad enamasi suured ja keskmise suurusega ettevõtted ning tihtilugu on neil lepinguid mitmete õppeasutustega. Näiteks Tallink Grupp AS võtab aastas praktikale 350-500 kutseõppe õpilast rohkem kui 15 õppeasutusest. Et aga Eesti majanduses on väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid (kuni 249 palgatöötajat) 99,9 protsenti kõigist Eestis tegutsevatest ettevõtetest ning neist 70 protsenti tegutseb teenuste sektoris, siis on äärmiselt oluline viia tööturu osapoolte seas läbi teavitustööd praktika võimalustest ja olemusest ning seeläbi suurendada praktikabaaside arvu. Kõige efektiivsemaks võimaluseks võimalikult suure hulga tööandjateni jõudmiseks on tegevuse elluviimisel kaasata partnerina tööandjate keskorganisatsioon. Teavitatakse tööandjaid välisüliõpilastele praktika pakkumise võimalustest ja vahendatakse välisüliõpilastele

praktikakohtade pakkumist Eestis. Oluline rõhk selle tegevuse puhul on teavitusel: info levitamisel (seminarid, infopäevad, konverentsid, infomaterjalid), meediakajastustel (ajalehed, ajakirjad, televisioon, raadio, sotsiaalmeedia jne), töökohapõhise õppe ja praktikaga seotud edulugude kajastamisel. Väärtustamaks tööandjaid, kes on märkimisväärselt panustanud praktika ja töökohapõhise õppe võimaldamisse ja arengusse, töötatakse välja tööandjate tunnustamise statuut ning tänatakse parimaid praktika ja töökohapõhise õppe pakkujaid.

Toetatav tegevus 8.3. Praktika ja töökohapõhise õppe monitoorimine ja uuringute läbiviimine. Nii programmi tegevuste seireks kui ka praktikakorralduse arendamiseks viiakse läbi analüüse/uuringuid.

Töökohapõhise õppe raames kaardistatakse hetkeolukord, kirjeldatakse rakendamise stsenaariumid, analüüsitakse töökohapõhise õppe kitsaskohti, uuritakse töökohapõhise õppe läbiviimise maksumust ettevõtetes ja õppeasutustes ning ettevõtteid motiveerivaid mehhanisme töökohapõhise õppe rakendamiseks. Vastavalt uuringu tulemustele töötatakse välja põhimõtted töökohapõhise õppe tulemuslikumaks rakendamiseks ja vajadusel kaasajastatakse seadusandlust.

2018. aastal viiakse läbi kutsehariduse maine kordusuuring, mille raames kogutakse teavet Eesti elanikkonna arvamuste ja hoiakute kohta kutsehariduse ja kutsehariduslikku ettevalmistust nõudvate ametite suhtes. Samuti on uuringu fookuses üldhariduskoolide õpilaste ja õpetajate teadlikkus ja hoiakud kutsehariduse suhtes. Uuringuga kogutakse ka andmed PRÕMi indikaatori „Õpilaste teadlikkus kutseõppe võimalustest“ saavutustaseme hindamiseks.

Toetatav tegevus 8.4. sätestab väljapoole oma elukoha või kooli asukoha maakonda praktikale suunduva õppuri sõidu- ja majutustoetuse maksmise. Uuringute tulemusel on õpilaste ja üliõpilaste suurimaks probleemiks praktikaga seoses praktikabaasi kauge asukoht ning sellest tulenevalt täiendavad kulutused transpordile ja majutusele. Et mitmed õppeasutused ja suur osa õppuritest asuvad Tallinnas ja Tartus ja sellega seoses täiendavaid kulusi ei kaasne, siis on tegevuse eesmärgiks toetada praktikale suundumist suurlinnadest väljapoole ja katta täiendavaid kulusid, mis tekivad kaugematesse piirkondadesse praktikale minekul. Õppekavade valikul lähtutakse majanduse eelisarendatavatest kasvualadest, mis on sätestatud Eesti ettevõtluse kasvustrateegias 2014-2020. Kutsehariduses on sihtrühmadeks lisaks spetsiifiliste valdkondade (metsandus, aiandus jt) kutsekoolide õpilased, kes sooritavad praktikat kogu Eesti piires. Nii kutse- kui kõrghariduses on oluline toetada Ida-Virumaal asuvate õppeasutuste ja vene õppekeelega õppeasutuste õppuritele praktika võimaldamist eestikeelses töökeskkonnas. Kõrghariduses lähtutakse toetatavate õppekavade valikul ka riigile olulistest valdkondadest (nt tervishoid). Toetatavate õppekavade nimekiri kinnitatakse iga-aastaselt PRÕMi juhtnõukogu poolt.

Tegevuse eelarve võimaldab toetada kuni 3000 õppurit. Lähtuvalt õppekavade analüüsist ja ekspertarvamustest on eelarvestamisel on aluseks võetud, et keskmine praktika pikkus on 40 päeva ja praktikakoht asub orienteeruvalt 75 km kaugusel (so keskmine toetus ühes päevas 13 eurot). Sõidu- ja majutustoetuste eelarve on planeeritud 1 554 000 eurot.

Toetuse saamiseks esitavad õppeasutused (kutse- ja kõrgkoolid, kes omavad õppeläbiviimise õigust) elluviijale taotluse. Praktikataotluste menetlemise korra kehtestab elluviija.

Toetatav tegevus 8.5. Õpetajakoolituse praktika arendamine

Õpetajakoolituse praktika toetamisel lähtutakse ESF programmi Eduko raames välja töötatud dokumendis „Õpetajakoolituse praktika korralduse arendamine ülikoolides“ sõnastatud praktika korralduse põhimõtetest. Selleks, et paremini kaasata haridusasutusi õpetajakoolituse arendamisse ja suurendada nende vastutust praktika juhendamise osas, toimub õpetajakoolituse praktika kogukonda kaasatud inimeste töö tasustamine ülikooli ja praktikaasutuse lepingu alusel. Õpetajakoolituse praktika juhendamine kajastub õpetaja ja õppejõu tööülesannetes ja mahub üldjuhul üldtööaja sisse. Oluline roll sellise skeemi rakendamisel on praktikaasutuse juhtkonnal või tema poolt määratud isikul, kes tagab praktikaasutuse ja ülikooli vahelise sujuva koostöö ja panustab praktikakogukonna arendamisse.

Ülikooli ja praktikaasutuse ühise praktikakogukonna arendamisel on tähtis vastastikune infovahetus ja õppimine. Seetõttu toetatakse mitmekesiseid õppimise vorme: seminare, koolitusi, koosolekuid, infotunde jms. Vältida tuleks praktikaasutuste valikul koolide kihistumist. Seetõttu on vajalik partnerkoolide ringi laiendamine ja uute praktikakogukondade teke, sh juhendajate koolitamine. Koolituskulud hüvitatakse ühikuhinna alusel (ühe osaleja ühe akadeemilise tunni ühikuhinna alusel). Ühikuhinna rakendamisel lähtutakse koolituse ühikuhinnast. Ühikuhinnad kehtestatakse haridus- ja teadusministri 29.07.2015 käskkirjaga nr 312 „Ühikuhindade kehtestamine struktuurivahendite perioodi 2014-2020 meetmetele“. Õpetajakoolituse üliõpilastele makstakse sõidu- ja majutustoetusi juhul, kui üliõpilaste praktika toimib väljaspool Tartut või Tallinna. Üliõpilaste sõidu- ja majutustoetuste maksmine toimub sarnaselt punktis 8.4 sätestatule. Ülikoolide poolsetele õpetajakoolituse praktika juhendajatele hüvitatakse lähetuskulud praktika külastamiseks ja vaatlemiseks.

Planeeritud on toetada kuni 200 õpetajakoolituse üliõpilast aastas. Eelarvestamisel on aluseks võetud, Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 37 lõigetes 2 ja 5 sätestatud sõidu- ja majutustoetuse maksmise põhimõtted ja määr. Keskmiseks praktikaperioodi pikkuseks arvestatakse 10 päeva. Sõidu ja majutustoetuste eelarve on planeeritud 208 000 eurot. PRÕMi abikõlblikkuse perioodil on planeeritud koolitada 800 praktikakogukonna liiget. Eelarvestamisel on lähtutud, et keskmine koolituse pikkus on 2 päeva so 16 akadeemilist tundi ja koolituste eelarveks on planeeritud 122 000 eurot.

Õpetajakoolituse praktika toetamisel lähtutakse ESF programmi Eduko raames väljatöötatud praktika korraldamise ühistest põhimõtetest, mille alusel õpetajakoolitust pakkuv ülikool koostab kuni kahe aastase praktika arendamise tegevuskava ja eelarve. Partnerkoolide ringi laiendamist ja uute praktikakogukondade loomist mõõdab tegevuse väljundnäitaja „Ülikoolide ja õppeasutuste vahel sõlmitud uute õpetajakoolituse praktika lepingute osakaal kõikidest praktikalepingutest.“

Toetatav tegevus 8.6. Täiendavate töökohapõhise õppe õppekohtade loomine

Tegevuse raames luuakse täiendavad õppimisvõimalused kokku 4666 (2020 aasta 8000) töökohapõhise õppes osalejale. Töökohapõhine õpe on tasemeõpe ning õpe lõpeb kutseksamiga st õpilane peab saama kutse või osakutse või koolieksamiga (kui puudub kutsestandard). Eesmärgiks on, et vähemalt 75% alustanud õpilastest lõpetab õpingud. 40% koolituskohtadest on planeeritud

põhihariduseta või põhiharidusega erialase kvalifikatsioonita noortele ja täiskasvanutele. Õppekohad luuakse kutsekoolidesse vastavalt tegelikele ettevõtete vajadustele ja valmisolekule uute või olemasolevate töötajate koolitamiseks või olemasolevate töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks. Töökohapõhise õppe laiendamiseks piloteeritakse kutsekeskharidusõppe läbiviimist töökohapõhise õppe vormis. Töökohapõhise õppe rakendamisel lähtutakse haridus- ja teadusministri määrusest „Töökohapõhise õppe rakendamise kord“. Täiendavad õppekohad kutsekoolides finantseeritakse samadel alustel kui riikliku koolitustellimuse (RKT) õppekohad ja koolituskoha maksmisel lähtutakse Kutseõppeasutuse seadusest ja määrusest „Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord“. RKT maksumus makstakse välja kutseõppeasutusele ja maksmise aluseks on RKT komisjoni protokoll. Kutseõppeasutus peab tagama ettevõtete poolsete juhendajate tasu, mis on 15-50% RKT riikliku koolitustellimuse koolituskoha maksumusest. Riik jätkab kutseõppe tasemeõppe sh töökohapõhise õppe koolituskohtade tellimist, lähtuvalt kehtivast seadusandlusest ja riiklikest prioriteetidest. Nii RKT kui PRÕMi koolitustellimuse kinnitab RKT komisjon.

Lähtuvalt Kutseõppeasutuste seaduse § 43 on kõigil kutseõppeasutuste tasemeõppe õpilastel õigus:

- 1) saada toetusi ja õppelaenu õppetootuste ja õppelaenu seadusega sätestatud tingimustel ja korras;
- 2) saada toetust koolilõuna kulude katmiseks käesoleva seadusega sätestatud tingimustel ja korras;
- 3) sõidukulu hüvitamisele ühistranspordiseaduses sätestatud tingimustel ja korras;

PRÕMi raames makstakse õppijatele õppetootusi, sõidutoetusi ja koolilõuna toetuste kulusid, mida arvestatakse samadel alustel kui riigieelarvelistel (RKT) koolituskohtadel õppijatele. Õppetootuse, st põhitoetuse maksmisel lähtutakse Õppetootuste ja õppelaenu seadusest ja antud kutsekoolis kehtestatud õppetootuste maksmise korrast (eeskirjast). Põhitoetuse suurus fikseeritakse iga-aastase riigieelarve seadusega ning 2015. aastal on see 60 eurot. Sõidutoetuse maksmisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse määrusest „Õpilaste sõidukulu iga-aastase hüvitamise ulatus ja kord“ ja antud kutseõppeasutuses kehtestatud õpilaste sõidukulude hüvitamise korrast (eeskirjast). Koolilõuna toetuse maksmisel lähtutakse kutseõppeasutuse seadusest ja Vabariigi Valitsuse määrusest „Koolilõuna arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta ning koolilõuna toetuse jaotamise kord kutseõppeasutuses“ ja kutseõppeasutuses kehtestatud koolilõuna toetuse maksmise korrast (eeskirjast). Koolilõuna toetus on ette nähtud statsionaarses õppes esmaõppe õppekavadel õppivate kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude katmiseks. Määrusest lähtuvalt on koolilõuna toetus 0,78 eurot. Toetuste maksmise aluseks on kutseõppeasutuse ametlik otsus (käskkiri, protokoll). Toetused maksab õpilasele välja kutseõppeasutus.

Ühikuhindade eelarvestamisel on aluseks võetud töökohapõhises õppes õppijate arv so 4666 (2018 aastaks). PRÕM koolitustellimuse ühikuhinna korral on keskmine õppekava pikkus lõpetamisel 12 kuud ning katkestamisel 6 kuud. Keskmine ühe õppija maksumus on 2046 eurot aastas (koolituskoha baasmaksumus on 1388 eurot, mis omakorda korrutatakse õppekavarühma koefitsiendiga, mis on vahemikus 1.0-4.0). Koolitustellimuse eelarveks on planeeritud 9 909 300 eurot. Sõidutoetuste eelarvestamise aluseks on kutseõppeasutuste 2015 aasta riigieelarve prognoos, kus kuu keskmine toetuse summa 140 eurot. Sõidutoetuste eelarveks on planeeritud 637 000 eurot. Õppetootused on planeeritud lähtuvalt Õppetootuste ja õppelaenu seadusele ja eelarve on 1 063 000 eurot. Koolilõuna toetuse puhul on arvestatud õppeaastas on 200 õppepäeva ning kolmandik vastuvõetud õppijatest vastab koolilõuna saamise tingimustele. Koolilõuna toetuse eelarveks on planeeritud 236 600 eurot.

Töökohapõhise õppe jätkusuutlikkuse tagamiseks luuakse kutseõppeasutustesse ettevõtte koostöö koordinaatorite ametikohad, kelle ülesandeks on koostöö arendamine ettevõtetega, töökohapõhise õppe ja praktika eestvedamine kooli tasandil. See hõlmab koostööd piirkonna/valdkonna ettevõtjatega uute partnerite leidmiseks, koostöövõrgustike loomist, töökohapõhise õppe läbiviimisega seotud korralduslike küsimuste lahendamist, potentsiaalsete õpipoiste väljaselgitamist ja õppesse toomist ja aruandlust. Ettevõtte koostöö koordinaatori ametiülesannete hulka ei kuulu õppekasvatustöö läbiviimisega seotud tööülesanded (st õppijate juhendamine, õpetamine, ettevõtete hindamine, õppekavade väljatöötamine) mis kaetakse PRÕMi koolitustellimuse baasmaksumuse raames. Kokku on planeeritud 15 ametikohta, kutseõppeasutuse ti võib koormus varieeruda 0,25-1,00. Personalikulude eelarveks on planeeritud 841 900 eurot.

Kuna töökohapõhine õpe toimib täna hästi kutsehariduses suurte ettevõtete korral, siis toetava tegevuse 8.1 raames töötatakse välja töökohapõhise õppe rakendusmudelid erineva suuruse ja valdkonna ettevõtetele ning põhimõtted töökohapõhise õppe võimaldamiseks kõrghariduses. Töökohapõhise õppe väljatöötamisel lähtutakse haridus- ja teadusministri määrusest „Töökohapõhise õppe rakendamise kord“. Käesoleva tegevuse raames testitakse loodud rakendusmudeleid ja põhimõtteid (kõrgharidus). Näiteks, pole Eestis töökohapõhist õpet rakendatud kutsekeskhariduse õppekavadel.

Toetatakse õppe läbiviimise õigust omavate kutseõppeasutuste poolt esitatavaid töökohapõhise õppe õppekohtade loomise toetustaotlusi, mida saab esitada neli korda aastas.

Toetatava tegevuse 8.7. raames kavandatud alategevused toetavad kutsehariduse avaliku kuvandi parandamist ning on suunatud sihtrühmade teadlikkuse parandamisele kutseõppe võimalustest, sh töökohapõhisest õppevormist. Kõigi tegevuste elluviimisesse kaasatakse võimalikult aktiivselt ka töömaailma esindajad.

Teavitustegevused kavandatakse erinevatele kutseõppe sihtrühmadele neile sobivas vormis ja kanalis (infoüritused, kampaaniad, erinevas formaadis infomaterjalid, erinevate veebikeskkondade võimaluste kasutamine). Kutsehariduse uudistele ja toimuvatele sündmustele korraldatakse meediakajastus. Lisaks kajastatakse meedias õpilaste ja vilistlaste edulugusid. Detailsel tasemel täpsustatakse teavitustegevused iga-aastasest tegevuskavas.

Olulist tähelepanu pööratakse kutseõppeasutuste teavitustegevuste tõhustamisele, kuna edasiõppimisotsust tehes peab õpilane langetama otsuse konkreetse õppeasutuse ja seal pakutava õppimisvõimaluse kasuks. Õppeasutustele pakutakse võimalust saada individuaalset tagasisidet senistele kutseõppeasutusi ja erialasid tutvustavatele kommunikatsioonitegevustele ning samuti aidatakse kooli kommunikatsiooniplaani väljatöötamisel. Nimetatud tegevus viiakse ellu aastatel 2015-2016. Oluline on koolidevahelise parima praktika jagamine ning teadmiste ja oskuste pidev täiendamine ning uute meediavõimaluste kasutamine. Korraldatakse infoseminarid regulaarse infovahetuse tagamiseks, koostöö süvendamiseks ning täienduskoolituse saamiseks.

Kutsemeistrivõistluste korraldamise eesmärgiks on tutvustada kutseõppes õpetatavaid erialasid ning kutseõppeasutusi, väärtustada töötamist ja meisterlikkust ning selgitada välja parimad õppijad, kes hakkavad Eestit esindama rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel. Igal aastal toimub kutsehariduse

suurüritus Noor Meister, mis koondab vähemalt 24 erineva eriala kutsemeistrivõistlused. Eraldiseisvad üleriigilised kutsemeistrivõistlused korraldatakse erialadel, mis Noore Meistri võistlusprogrammi ei mahu või ei sobi võistluste läbiviimiseks vajalike tehniliste tingimuste tõttu. Senisest enam panustatakse kutsemeistrivõistluste puhul kohalikul/maakondlikul tasandil eelvoorudele ja tööandjate ning üldhariduskoolide õpilaste kaasamisele, et võistlustest kujuneks sündmus ka kohalikus kogukonnas.

Kutsemeistrivõistluste eelarve ei kata kõiki nende läbiviimisega seotud kulusid ning vajalik on aktiivne koostöö tööandjatega, et suurendada erasektori finantsilist panust võistluste korraldamisse. Tegevuste elluviimise aluseks on kutsemeistrivõistluste senise korralduse analüüs ja kutsemeistrivõistluste süsteemi arendamiseks kava, mille SA Innove töötab välja 2015. a jooksul. Kutsemeistrivõistlused toimuvad PRÕMi raames aastatel 2016-2018.

Kutseõppe populariseerimiseks kohalikul või üleriigilisel tasandil korraldatakse 2016. aasta II poolaastal projektikonkurss õppeasutustele ja kolmanda sektori organisatsioonidele. Toetuse edasiandmise tingimused töötatakse välja 2016. aasta I poolaastal. Eelistatakse tööandjatega koostöös läbiviidavaid projekte, mis on suunatud õpilaste seas vähepopulaarsete, kuid tööturul nõutud kutsete populariseerimisele ning üldhariduskoolide õpilasi ja õpetajaid kaasavaid, mitme õppeasutuse ning tööandjate koostöös läbiviidavaid projekte.

Kutsehariduse maine tõstmise eelarve jaguneb perioodil 2015-2018 proportsionaalselt erinevate tegevussuundade vahel selliselt: kutsemeistrivõistluste eelarve moodustab 48%, kutseõppeasutuste teavitustegevuste tõhustamine 28% ja kesksed teavitustegevused 24% kogu tegevuse eelarvest.

Avatud taotlusvoor. Lisaks eelpool nimetatud toetavatele tegevustele korraldatakse avatud taotlusvoor, mis on suunatud õppeasutuste koostöö süvendamisele ettevõtetega. Tegevuse vajalikkuse põhjenduses mainitud uuringutest selgus, kuigi praktika on ettevõtte ja õppeasutuse vahelise koostöö kõige levinum vorm, siis on märkimisväärne, et tegelikku kokkupuudet kooli ja tööandja vahel ei pruugi olla ning ainsaks ühenduseks nende vahel jääb õppur. Selleks, et iga õppeasutus saaks tegeleda oma spetsiifiliste probleemidega, katsetada uusi praktikavorme, käivitada koostööprojekte, kaasata olulisi partnereid, töötada välja vajalikud uuendused, arendada oma õppejõude ja praktikabaaside juhendajaid valdkonna eripärast tulenevalt toimub selle tegevuse rahastamine avatud taotlusvooru kaudu.

Töökohapõhise õppe seisukohast on oluline soodustada kutseõppeasutuste koostööd piirkonna/valdkonna ettevõtjatega uute partnerite leidmiseks, koostöövõrgustike loomist, ettevõtete hindamist, töökohapõhise õppe läbiviimisega seotud korralduslike küsimuste lahendamist, tagada koolidele parem arusaam ettevõtte toimimisest, ettevõtetele õppetöö korraldamisest koostöö potentsiaalsete õpipoiste väljaselgitamist ja õppesse toomist.

Tegevusi alustatakse 2016. aastal. Avatud taotlusvooru tingimused töötatakse välja 2015. aasta sügisel ja voor kuulutatakse välja 2016. aasta alguses. Avatud taotlemisel toetuse andmise tingimused kehtestatakse haridus- ja teadusministri määrusega.

Punktis 9 loetletakse tegevuste sihtgrupid. Seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik võrdselt kaasata tegevustesse kõik praktika- ja töökohapõhise õppe protsessi osapooled:

- 1) Praktikandid ja töökohapõhises õppes õppijad ehk kutsekoolide õpilased ja kõrgkoolide üliõpilased;
- 2) Õppeasutused ehk õpetajad, õppejõud ja mitteakadeemilised töötajad, kes tegelevad praktika ja töökohapõhise õppe integreerimisega õppetöösse, praktika planeerimise ning praktikale suunamisega ja õppurite juhendamisega praktika või töökohapõhise õppe ajal;
- 3) Praktikabaasid ehk tööandjad ja sealsed praktikat ja töökohapõhist õpet planeerivad ja juhendavad töötajad.

Kutsehariduse maine tõstmise tegevuste peamiseks sihtgrupiks on üldhariduskoolide õpilased ja õpetajad. Sihtrühmana on eraldi esile toodud riigigümnaasiumid. Seoses riigigümnaasiumide võrgu laiendamisega on koostöö kutseõppeasutuste ja riigigümnaasiumide vahel väga oluline, et maakonna tasandil kujuneks kuvand kahest koolitüübist kui võrdväärsest valikust. Laiemalt võib sihtgrupiks pidada kogu Eesti ühiskonda, kuna praktika ja töökohapõhise õppe populariseerimise ja kutsehariduse maine tõstmise läbi on eesmärgiks saavutada mõttemuutus ka lastevanemate ning kõigi tööturu osapoolte seas.

Punktis 10 ja 11 esitatakse tegevuse oodatavad tulemused ja toetuse kasutamise tulemusena eeldatavalt saavutatavad tulemus- ja väljundnäitajad. Aastaks 2018 nähakse, et PRÕMi vahenditega on praktikajuhendamise koolitusel osalenud 3900 juhendajat ja õpipoisiõppes (ametlik termin töökohapõhine õpe) on osalenud 4666 õppijat. Kaugemas perspektiivis aasta 2020 sihttasemeks nähakse ette, et praktikajuhendamise koolitusel on osalenud 5350 juhendajat, õpipoisiõppes on osalenud 8000 õppijat ning õpipoisiõppes osalenutest edukalt lõpetanute määr on 75%. Praktikajuhendamise koolitusel osalevad nii õppeasutuse kui ettevõttepoolsed praktika ja töökohapõhise õppe praktika juhendajad. Osalejate näitaja täitmine on realistlik, kuna on plaanis kaasata praktikakohtade pakkumisse uusi ettevõtteid, samuti võib olla ühest ettevõttest mitu juhendajat. Töökohapõhise õppe õppijate tulemuste saavutamine on realistlik, kui ettevõtted on piisavalt informeeritud ning õppekavad on lühemad. Tulemuste saavutamiseks töötatakse välja erinevaid töökohapõhise õppe rakendusmudeleid, mis sobiksid väikeettevõtetele ja eri valdkonna ettevõtetele. Samuti piloteeritakse töökohapõhist õpet kõrghariduses.

Kuna kavandatud kaheksast tegevusest üks viiakse ellu avatud taotlusvooru kaudu, siis on väljundindikaatorid seatud seitsmele tegevusele.

Tulemusnäitaja „Praktikajuhendamise koolitustel osalenud juhendajate arv“ saavutamisel loetakse osaluskordi, mitte ühe indiviidi osalemist koolitustel, st kui sama isik osaleb kahel erineval koolitusel, panustab see tulemusnäitajasse kahe ühikuga.

Õpipoisiõppes osalenute arvu lugemisel arvestatakse nii töökohapõhise õppe täies mahus läbinuid kui ka katkestajaid. Töökohapõhise õppe edukaks lõpetajaks loetakse õppijat, kes on täitnud õppekava lõpetamise tingimused ning alates 2016. aasta 1. septembrist sooritanud kutseeksami.

Tegevuse 8.1 Väljundnäitaja „Programmisis osalevate õppeasutuste osakaal kõigist kutse- ja kõrgkoolidest (%)“ loetakse kõiki õppeasutusi, kelle töötajad on osalenud toetava tegevuse 8.1 raames töörühmades, koolitustes ja teistel üritustel.

Tegevuse 8.4 „Sõidu ja majutustoetuste võimaldamine õpilastele ja üliõpilastele“ väljundnäitaja „Sõidu- ja majutustoetust saanud õppurite arv sh majanduse kasvualdkondade ja tervishoiu valdkonna õppurite arv“ korral loetakse kordasid. Kui õppur saab sõidu- ja majutustoetust kahel korral, siis aruandesse läheb kaks korda.

Väljundnäitaja 8.5 "Ülikoolide ja õppeasutuste vahel sõlmitud uute õpetajakoolituse praktika lepingute osakaal kõikidest õpetajakoolituse praktikalepingutest (%)" on toetava tegevuse partnerite aastaaruannetes toodud andmete aritmeetiline keskmine.

Planeeritava avatud taotlusvooru väljundnäitaja on praktikajuhendamise koolitustel osalenud juhendajate arv.

Punktis 12 esitatakse tegevuse eelarve, sh kogumaksumus ning ESF toetuse ja riikliku kaasfinantseeringu osakaal selles. Tegevuste kogusumma aastani 2018 on 18 130 355 eurot, millest 85% (15 725 302 eurot) on ESFi toetus ja 15% (2 775 053 eurot) riiklik kaasfinantseering. Vaahindamise käigus 2018 aastal analüüsitakse süsteemi rakendumist ja eesmärkide saavutamist ning tehakse edasised rahastamisotsused ja väljumisstrateegia. Perioodi kogueelarveks on 32 990 000 eurot. Meetme tegevuste eelarve aastate kaupa lepatakse kokku rakendusasutuse ja elluviija vahel igal aastal sõlmitavas halduslepingu lisas. Tegevuste ettevalmistamisel ja elluviimisel lähtutakse nii halduskoormuse ühtlasest jaotumisest toetusperioodi vältel kui ka teistest struktuuritoetustest sõltumatult toimuvatest arengutest (nt valdkonna uuringute valmimine). 2016. aastal avaneva avatud taotlusvooru eelarveks on planeeritud 2 000 050 €. Alates 2019. aastast planeeritakse jätkutegevused ja väljumisstrateegia.

Punktis 13 täpsustakse abikõlblikkuse määramise aluseid ja nimetatakse mitteabikõblikud kulud, mida ühendmääruses ei ole nimetatud. Kulu on abikõblik, kui see on põhjendatud, tekib projekti abikõblikkuse perioodil, kulu eest on makstud abikõblikkuse perioodil või hiljemalt 45 päeva jooksul pärast abikõblikkuse perioodi ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega. Abikõblike kulude määramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi ühendmäärus) ja käesolevas käskkirjas kirjeldatud tegevustest ning abikõblike kulude määramise lisatingimustest. Kulu peab olema elluviija või partneri poolt makstud. Abikõblikud on elluviija või partneri kaudsed kulud kõigilt otsestelt personalikuludelt 15% ühtse määra alusel. Kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 9 lõikes 5 nimetatud üldkulud ning § 9 lõikes 6 nimetatud tegevuste tegemisel tekkivad personalikulud.

Punktis 13.2 loetletakse täiendavalt ja täpsustavalt tegevuse eripärast lähtuvad abikõblikud kulud.

13.2.1 tegevuse elluviimisega seotud töötajate personalikulu vastavalt ühendmääruse §-s 3 sätestatud tingimustele;

13.2.2 Kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 9 lõikes 5 nimetatud üldkulud ning § 9 lõikes 6 nimetatud tegevuste tegemisel tekkivad personalikulud.

13.2.3 Tegevuse 8.1, 8.2 ja 8.7 raames loetakse abikõblikeks nt temaatilistel konverentsidel ja seminaridel osalemise kulud, kui osalemisega kaasneb kutseõppe ja/või töökohapõhise õppe võimaluste tutvustus, samuti messidel osalemisega seotud kulud.

13.2.4 tegevustes 8.1 – 8.7 nimetatud praktika juhendamise alaste koolitustega seotud kulud ühikuhindade alusel, mis kehtestatakse haridus- ja teadusministri 29.07.2015 nr 312 käskkirjaga „Ühikuhindade kehtestamine struktuurivahendite perioodi 2014-2020 meetmete“ ;

13.2.5 toetavates tegevustes 8.4 ja 8.5 nimetatud õppurite sõidu- kui majutustoetust, makstakse ühikuhinnana, mille määr võetakse üle Tööturuteenuste ja -toetuste seadusest (RT I 2005, 54, 430) § 37. Majutus- ja sõidutoetus on abikõlblik, kui õppur õpib juhtnõukogu pool kinnitatud õppekaval ja suundub praktikale väljapoole oma elukoha või kooli asukoha maakonda. Samuti peab praktika toimuma väljapool Tallinna ja Tartu linna. Sõidu- ja majutustoetust ei saa taotleda töökohapõhises õppe vormis õppivad õppijad (toetav tegevuse 8.6).

Tegevuse ja toetuse saajate võrdlus:

	Tööturuteenuste ja -toetuste seadus (§15)	PRÕM (toetavad tegevused 8.4 ja 8.5)
Praktika põhimõtted	<p>Tööpraktika on töötule praktilise töökogemuse saamiseks tööandja juures osutatav tööturuteenus, mille eesmärk on täiendada töötute tööks vajalikke teadmisi ja oskusi.</p> <p>Eesti Töötukassa sõlmib tööpraktika korraldamiseks tööandjaga halduslepingu, milles määratakse kindlaks tööpraktikal osalevate isikute arv, tööpraktika sisu ja tööpraktika kestus. Tööandja tagab töötute juhendamise. Töötute peab tööpraktikal osalemise kohta praktikapäevikut. Praktikapäevik sisaldab täidetud tööülesannete kirjeldust ja tööandja hinnangut tööülesannete täitmise kohta..</p>	<p>Kõrghariduses on praktika defineeritud järgmiselt: praktika on õpiväljundite saavutamiseks korraldatav sihipärane tegevus, mis on suunatud õpitute teadmiste ja oskuste rakendamisele töökeskkonnas õppeasutuse määratud vormis ning juhendaja juhendamisel. Bakalaureuse- ja magistriõppes nähakse ette praktika, mis on vajalik õpiväljundite saavutamiseks ja mille maht määratakse õppekavas. Rakenduskõrgharidusõppes moodustab praktika õppekavas määratud õppe mahust vähemalt 15 protsenti⁸.</p> <p>Kutsehariduses on praktika defineeritud järgnevalt: praktika on kutseõppe tasemeõppe osa, mille ajal õpilane täidab töökeskkonnas juhendaja juhendamisel kindlate õpieesmärkidega töö- ja õppeülesandeid. Praktika sooritamise käigus kinnistab</p>

⁸ Kõrgharidusstandard

		<p>õpilane teoreetilisi teadmisi ja täiendab praktilisi oskusi ning kujundab hoiakuid⁹. Kutsehariduses sõlmitakse praktika läbiviimiseks kolmepoolne praktika leping, milles lepatakse kokku praktika toimumise täpsemas korralduses ning praktikalepingu poolte õigustes ja kohustustes sh praktika kestus, praktilal saavutatavad õpiväljundid.</p> <p>Praktikat juhendavad koostöös nii kooli- kui ka praktikakohapoolsed asjakohase ettevalmistusega praktikajuhendajad. Praktikajuhendajate ülesandeks on juhendada ja nõustada õpilast praktika ettevalmistamisel ja läbimisel, toetada enesehindamisel ning anda õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutatuse kohta praktika käigus. Koolipoolne praktikajuhendaja koostab õpilase individuaalse praktikakava, milles püstitab koos õpilase ja praktikakohapoolse juhendajaga õppekavast tuleneva individuaalse praktikaülesande, milles kirjeldab õpilase poolt koolis läbitud õpinguid ja praktika oodatavaid õpiväljundeid.</p> <p>Õpilane on kohustatud pidama praktikapäevikut, mis sisaldab praktilal läbitava õppe sisu ja mahtu, õpikogemuse analüüsi ja</p>
--	--	---

⁹ Haridus- ja teadusministri 12. septembri 2013. a määrus nr 32 „Praktika korraldamise ning läbiviimise tingimused ja kord“

		praktikakohapoolse juhendaja igapäevast hinnangut õppeprotsessile ja praktika kokkuvõtvat hinnangut. 10
	Käesoleva PRÕMi raames käsitletav praktika ja Tööturuteenuste ja -toetuste seaduses defineeritud tööpraktika on sisuliselt samad, sest mõlemal juhul on tegemist tööülesannete täitmise ja praktilise töökogemuse omandamisega tööandja juures. Praktikad organiseerivad asutused (töötukassa, õppeasutus) sõlmivad praktikalepingu, kus määratakse kindlaks praktika sisu ja praktika pikkus. Samuti on mõlemal juhul praktika juhendatud ning praktilal osaleja on kohustatud täitma praktikapäevikut.	
Tegevus	Sõidu- ja majutustoetuse maksmine tööpraktikal osalevale töötule sõidu- ja majutustoetuse kilomeetri määra alusel.	Sõidu- ja majutustoetuse võimaldamine praktikale suunduvale õppurile kilomeetri määra alusel.
	Mõlemal juhul toetatakse tööandja juurde praktikale suunduva isiku täiendavate kulude katmist, mis on seotud praktikakohta sõitmisega või praktika toimumise kohas majutumisega.	
Sihtrühm	Töötud, kes saavad praktilise töökogemuse tööandja juures.	Õppijad, kes saavad praktilise töökogemuse tööandja juures.
	Mõlemal juhul on toetus suunatud isikutele, kes suunduvad tööandja juurde praktika läbimise kaudu töökogemust saama. Kummalgi juhul ei sõlmita praktika ajaks töölepingut ja tööpraktikale ei kohaldata töösuhteid reguleerivaid seadusi, välja arvatud töölepingu seaduse § 7, § 8 lõikeid 1, 2 ja 6, § 43 lõikeid 1 ja 2 ning lõike 4 punkte 2 ja 4, § 47, § 49 ja § 53 ning töötervishoiu ja tööohutuse seadust.	
Maksmise alus	Sõidu- ja majutustoetust makstakse käesoleva seaduse §-s 36 nimetatud tööturuteenusel osaletud iga päeva eest tööturuteenuse toimumise koha ja töötule elukoha vahemaa ning sõidu- ja majutustoetuse kilomeetri määra alusel, kuid mitte rohkem kui sõidu- ja majutustoetuse ülemäär päevas. Sõidu- ja majutustoetus arvestatakse tööturuteenuse toimumise koha ja töötule elukoha lühima kahekordse vahemaa alusel. Vahemaad alla 500 meetri ei arvestata. Sõidu- ja majutustoetust makstakse kord kuus töötule pangakontole Eestis maksja kulul. Toetuse maksab välja Töötukassa.	Sõidu ja majutustoetust makstakse iga praktika päeva eest. Sõidu ja majutustoetus arvestatakse praktika toimumise koha ja õppuri rahvastikuregistrijärgse elukoha või kooli asukoha vahelise kahekordse vahemaa alusel. Vahemaa arvestamisel valitakse alguspunktiks õppuri elukoht või kooli asukoht sõltuvalt sellest, millisest punktist on lühem vahemaa praktika toimumise kohani. Andmed õppuri rahvastikuregistri järgse elukoha kohta saab õppeasutus EHISest.

¹⁰ Haridus- ja teadusministri määrus 29.08.2013 Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord §10

		<p>Kuna toetuse maksmine ei tulene Tööturuteenuste ja -toetuste seadusest, vaid toimub käesoleva käskkirja alusel, siis kuulub sõidu- ja majutustoetus tulumaksuga maksustatava tulu hulka. Sõidu ja majutustoetuse maksab õppurile välja õppeasutus, kes peab toetuselt kinni ka tulumaksu. Õppuril on õigus tuludeklaratsiooni esitamisel sõidu- ja majutustoetuselt kinnipeetud tulumaksu tagasi taotleda.</p>
	<p>Mõlemal juhul makstakse toetust iga praktika päeva eest. Toetuse maksmise arvestuse aluseks on mõlemal juhul riigieelarvega kinnitatud sõidu- ja majutustoetuse määr ühe kilomeetri kohta. Erisuseks on, et PRÕMi sõidu- ja majutustoetuse maksmisel valitakse vahemaa arvestamisel alguspunktiks õppuri elukoht või kooli asukoht sõltuvalt sellest, millisest punktist on lühem vahemaa praktika toimumise kohani, sest õppur võib praktikale suunduda nii oma elukohast kui kooli asukohast. Mõlemal juhul kantakse toetus toetuse saaja ehk lõppsaaja arvele.</p>	

Ühikuhinna aluseks on Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 37 lõigetes 2 ja 5 sätestatud sõidu- ja majutustoetuse maksmise põhimõtted ja määr. Sõidu- ja majutustoetuse määr ühe kilomeetri kohta ning sõidu- ja majutustoetuse ülemäär päevas kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega. 2015. aastaks on kehtestatud sõidu- ja majutustoetuse määraks ühe kilomeetri kohta 0,10 eurot ja ülemäär on 26 eurot päevas. Sõidu- ja majutustoetust makstakse õppurile 15-40 praktikapäeva eest õppeaastas praktika toimumise koha ja õppuri rahvastikuregistrijärgse elukoha või kooli asukoha (sh õpilaskodu, ühiselamu) vahelise vahemaa ning sõidu- ja majutustoetuse kilomeetri määra alusel, kuid mitte rohkem kui sõidu- ja majutustoetuse ülemäär päevas. Sõidu- ja majutustoetust arvestatakse praktika toimumise koha ja õppuri rahvastikuregistrijärgse elukoha või kooli asukoha vahelise kahekordse vahemaa alusel. Vahemaa arvestamisel valitakse alguspunktiks õppuri elukoht või kooli asukoht sõltuvalt sellest, millisest punktist on lühem vahemaa praktika toimumise kohani. Näide, õppur suundub 3-nädalasele praktikale, kodu ja praktikakoha vahemaa on 100 km ning õppeasutuse ning praktikakoha vahemaa on 120 km. Praktika toetust makstakse sel juhul kodu-praktikakoha vahemaa alusel ning Sõidu- ja majutustoetuse summa on $100 \times 2 \times 0,10 \times 15 = 300$ eurot. Andmed õppuri rahvastikuregistri järgse elukoha kohta saab õppeasutus EHISest. Sõidu- ja majutustoetuse väljamaksmise aluseks on õppeasutuse tõend praktika läbimise kohta. Kuna toetuse maksmine ei tulene Tööturuteenuste ja -toetuste seadusest, vaid toimub käesoleva käskkirja alusel, siis kuulub sõidu- ja majutustoetust tulumaksuga maksustatava tulu hulka. Sõidu- ja majutustoetuse maksab õppurile välja õppeasutus, kes peab toetuselt kinni ka tulumaksu. Õppuril on õigus tuludeklaratsiooni esitamisel sõidu- ja majutustoetusest kinnipeetud tulumaksu tagasi taotleda.

13.2.6. toetavas tegevustes 8.6 nimetatud töökohapõhise õppe läbiviimise kulud ühikuhinna alusel vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord“ § 3.

Toetatava tegevuse ja toetuse saajate võrdlus:

	Riiklik koolitustellimus	PRÕM (toetav tegevus 8.6)
Põhimõtted	<p>Koolituskohtade tellimisel lähtutakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppeasutuse seadus (8. ptk) § 44 lg 2 Riiklik koolitustellimus on riigieelarvest rahastatavate koolituskohtade arv tasemeõppes õppekavarühmade kaupa. <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppe riikliku koolitustellimuse koostamise kord Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas <p>Õppijate vastuvõtmisel lähtutakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> haridus- ja teadusministri määrusest 28.08.2013 nr 25 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“. <p>Rahastamise alused lähtuvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppeasutuse seadus (6. ptk) Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord <p>§1 lg 2 Kutseõpet rahastatakse haridus- ja teadusministri käskkirjaga kalendriaastaks riikliku koolitustellimusega kinnitatud koolituskohtade ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) registreeritud õpilaste arvu alusel (<u>rahastamisallikas: Riigieelarveline õppekoht</u>).</p> <p>§1 lg 3 Kutseõppe rahastamine riikliku koolitustellimuse alusel</p>	<p>Koolituskohtade tellimisel lähtutakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppeasutuse seadus (8. ptk) <p>PRÕM koolitustellimus on struktuuritoetustest rahastatavate koolituskohtade arv tasemeõppes õppekavarühmade kaupa. <u>PRÕM koolitustellimuse raames tellitakse töökohapõhises õppevormis õppijaid.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppe riikliku koolitustellimuse koostamise kord Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas <p>Õppijate vastuvõtmisel lähtutakse:</p> <p>haridus- ja teadusministri määrusest 28.08.2013 nr 25 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“.</p> <p>Rahastamise alused lähtuvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kutseõppeasutuse seadus (6. ptk) Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord <p>PRÕM koolituskohti rahastatakse RKT komisjoni poolt kinnitatud koolituskohtade ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) registreeritud õpilaste arvu alusel (<u>rahastamisallikas: ESF töökohapõhine õpe</u>).</p> <p>Kutseõppe rahastamine PRÕM koolitustellimuse alusel sisaldab õppekasvatustöö läbiviimise ja PRÕM koolitustellimuse alusel moodustatavate koolituskohtade rahastamisel kaetakse õppekasvatustöö läbiviimise kulud asjaomase õppekava</p>

	<p>sisaldab õppekasvatustöö läbiviimise, vnglas korraldatava kutseõppe ja kutseõppe kättesaadavuse komponente.</p> <p>§2 lg 1 Õppekasvatustöö komponendi kaudu kaetakse vastavas õppekavarühmas korraldatava õppe- ja kasvatustöö kulud.</p> <p>§3 lg 2 Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatavate koolituskohtade rahastamisel kaetakse õppekasvatustöö läbiviimise kulud asjaomase õppekava alusel ja selle nominaalse õppeaja jooksul.</p> <p>§3 lg 3 õppekasvatustöö baasmaksumuse määr on 1388 eurot.</p> <p>§3 lg 4 Kutseõppe õppekavarühmade, põhikoolis ja gümnaasiumis toimuva kutseõppe ning hariduslike erivajadustega õpilaste õppe rahastamise koefitsiendid kehtestatakse määruse lisas.</p>	<p>alusel ja selle nominaalse õppeaja jooksul.</p>
	<p>PRÕMi puhul on koolituskohtade tellimisel kitsendavaks tingimuseks õppevorm (töökohapõhine õpe). Mõlemal juhul esitavad kutseõpet pakkuvad õppeasutused oma koolituskohtade taotluse Haridus- ja Teadusministeeriumile ja RKT komisjon kinnitab koolituskohtade taotluse. Samuti on ühtivad loodud koolituskohtade rahastamise põhimõtted (kasutatakse sama ühikuhinda ja õppekavarühmade koefitsiente), monitoorimine ja aruandlus. Koolituskoha maksumus sisaldab õppekasvatustöö kulusid st õppekavarühmas korraldatava õppe ja kasvatustöö kulud. RKT ja PRÕMi koolituskohtadel täituvuse monitooringu ja aruandluse aluseks on Eesti Hariduse infosüsteem (EHIS), kus eristatakse koolituskohtadel õppijad rahastusallika alusel ning õppeasutustel on kohustus EHISes õppijate andmeid uuendada. Mõlemal juhul rahastatakse õppekasvatustöö komponenti.</p>	
Tegevus	<p>Riigieelarveliste kutseõppe tasemeõppe koolituskohtade rahastamine ühikuhinna alusel.</p>	<p>Kutseõppe tasemeõppe töökohapõhise õppevormi koolituskohtade rahastamine ühikuhinna alusel.</p>
	<p>Mõlemal juhul on eesmärgiks tagada kutseõppes õppida soovijatele tasemeõppe (so kindlale kvalifikatsioonitasemele vastava tervikliku kvalifikatsiooni omandamine, mis erineb üksikkompetentside omandamisest) koolituskohad</p>	

	<p>lähtuvalt tööturu vajadustest, koolide võimekusest ja õppida soovijate eelistustest. Tegevuste raames rahastatakse tasemeõppe koolituskohti kutseõppe tasemel, lähtuvalt eelpool toodud põhimõtetest. Mõlemad koolitustellimused kinnitab RKT komisjon, õpe toimub registreeritud õppekavadel ja rahastatakse nominaalse õppeaja jooksul. PRÕMi puhul on kitsendavaks tingimuseks õppevorm st töökohapõhine õpe.</p>	
Sihtrühm	<p>Kutseõpet pakuvad riigi-, munitsipaal- ja erakutseõppeasutused ning rakenduskõrgkoolid.</p>	<p>Kutseõpet pakuvad riigi-, munitsipaal- ja erakutseõppeasutused ning rakenduskõrgkoolid.</p>
	<p>Mõlemal juhul on sihtrühmaks kutseõppe tasemeõpet andvad riigi, munitsipaal- ja erakutseõppeasutused ning rakenduskõrgkoolid (kus on kutseõppe tasemeõppe kavad). Samuti omavad õppeasutused kutseõppe tasemeõppe läbiviimise õigust, neil on registreeritud tasemeõppe õppekavad ja valmisolek õpetada töökohapõhise õppevormis õppijaid.</p>	
Maksmise alus	<p>Koolituskohtade rahastamisel lähtutakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord • Kutseõppeseadus (9. peatükk) 	<p>Koolituskohtade rahastamisel lähtutakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutseõppe rahastamise põhimõtted ja komponendid ning nende rakendamise tingimused ja kord • Kutseõppeseadus (9. peatükk) <p>PRÕMi puhul on maksmise aluseks lisaks direktori käskkirja koopia õpilaskandidaatide kooli õpilaste nimekirja kandmiseks, õppija katkestamisel direktori käskkirja õpilase kooli õpilaste nimekirjast väljaarvamiseks ja õppija lõpetamisel direktori käskkirja õpilase kooli õpilaste nimekirjast väljaarvamiseks.</p>
	<p>Mõlemal juhul lähtutakse rahastamisel samadest põhimõtetest st rahastamise alus on RKT komisjoni otsus ja EHISes registreeritud õppijad. PRÕMi puhul nõutakse lisaks lähtuvalt ESF nõuetest direktori käskkirja koopia õpilaskandidaatide kooli õpilaste nimekirja kandmiseks, õppija katkestamisel direktori käskkirja õpilase kooli õpilaste nimekirjast väljaarvamiseks ja õppija lõpetamisel direktori käskkirja õpilase kooli õpilaste nimekirjast väljaarvamiseks.</p>	

13.2.7. toetavas tegevustes 8.6 nimetatud töökohapõhise õppe õpilaste õppetoetused (põhitoetus) ühikuhinna alusel vastavalt „Õppetoetuste ja õppelaenu seadusele“ § 12 lg 13. Lähtuvalt Kutseõppeasutuse seaduse §43 on kõigil tasemeõppe õpilastel on õigus taotleda põhitoetust. Kuna PRÕMist rahastatavad õppijad on tasemeõppe õpilased, siis laieneb ka

neile õppetoetuste taotlemise õigus ja vastasel juhul oleks nad ebavõrdses olukorras võrreldes riigieelarve tasemeõppe õppekohtadel õppivate õpilastega..

Tegevuse ja toetuse saajate võrdlus:

	Põhitoetus RKT õppijatele	PRÕM (toetav tegevus 8.6)
Põhimõtted	<p>Lähtuvalt Õppetoetuste ja õppelaenu seadusest on põhitoetus on õpilasele käesolevas seaduses sätestatud tingimustel antav rahaline toetus hariduse omandamisega kaasnevate kulutuste katmiseks.</p> <p>Õpilasel on õigus taotleda põhitoetust, kui ta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on Eesti kodanik või viibib Eestis pikaajalise elaniku või tähtajalise elamisloa või alalise või tähtajalise elamisõiguse alusel; 2) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval, kus on riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud koolituskohti; 3) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes ja ei ole ületanud õppekava nominaalkestust. <p>Õpilasel on õigus taotleda põhitoetust viieks õppekuuks kaks korda õppeaastas – septembris (septembriks, oktoobriks, novembriks, detsembriks ja jaanuariks) ja veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks), esimese aasta õpilasel üks kord aastas – veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks).</p> <p>Põhitoetuse määramisel ja maksmisel lähtutakse Õppetoetuste ja õppelaenu seadusest §7- §14.</p>	<p>PRÕMi puhul lähtutakse Õppetoetuste ja õppelaenu seadusest, kus põhitoetus on õpilasele käesolevas seaduses sätestatud tingimustel antav rahaline toetus hariduse omandamisega kaasnevate kulutuste katmiseks.</p> <p>Õpilasel on õigus taotleda põhitoetust, kui ta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on Eesti kodanik või viibib Eestis pikaajalise elaniku või tähtajalise elamisloa või alalise või tähtajalise elamisõiguse alusel; 2) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval, kus on PRÕMi koolitustellimuse alusel moodustatud koolituskohti; 3) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes ja ei ole ületanud õppekava nominaalkestust. <p>Õpilasel on õigus taotleda põhitoetust viieks õppekuuks kaks korda õppeaastas – septembris (septembriks, oktoobriks, novembriks, detsembriks ja jaanuariks) ja veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks), esimese aasta õpilasel üks kord aastas – veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks).</p> <p>Põhitoetuse määramisel ja maksmisel lähtutakse Õppetoetuste ja õppelaenu seadusest §7- §14.</p>

	Nii RKT kui PRÕMi puhul lähtutakse põhitoetuste võimaldamisel Õppetoe tuste ja õppelaenu seadusest, kus on fikseeritud põhitoetuse taotlemise ja maksmise põhimõtted. PRÕMi puhul on kitsendavaks tingimuseks PRÕMi raames tellitud õppekohal õppimine.	
Tegevus	Õppetoe tuste võimaldamine tasemeõppes õppijatele.	Õppetoe tuste võimaldamine tasemeõppes õppijatele.
	Mõlemal juhul on tegevuse eesmärgiks võimaldada õppetoe tustisi kutseõppe tasemeõppe õppekavadel õppivatele õpilastele. Tasemeõppes õppijatel on õigus taotleda õppetoe tust lähtuvalt Õppetoe tuste ja õppelaenu seaduses kehtestatud põhimõtetele. Õppeasutus menetleb taotlused ning maksab õppijatele õppetoe tustisi. Mõlemal juhul lähtutakse eelpool toodud põhimõtetest. PRÕMi raames saavad õppetoe tust ainult need, kes õpivad PRÕM raames rahastataval õppekohal.	
Sihtrühm	Riigi-, munitsipaal- ja erakutseõppeasutuste ning rakenduskõrgkoolide õppijad, kes: 1) on Eesti kodanik või viibib Eestis pikaajalise elaniku või tähtajalise elamisloa või alalise või tähtajalise elamisõiguse alusel; 2) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval, kus on <u>riikliku koolitustellimuse</u> alusel moodustatud koolituskohti; 3) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes ja ei ole ületanud õppekava nominaalkestust.	Riigi-, munitsipaal- ja erakutseõppeasutuste ning rakenduskõrgkoolide õppijad, kes: 1) on Eesti kodanik või viibib Eestis pikaajalise elaniku või tähtajalise elamisloa või alalise või tähtajalise elamisõiguse alusel; 2) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval, kus on <u>PRÕM koolitustellimuse</u> alusel moodustatud koolituskohti; 3) õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes ja ei ole ületanud õppekava nominaalkestust.
	Mõlemal juhul on tegemist õppijaga, kes on Eesti kodanik või viibib siin elamisloaga, õpib kutseõppe tasemeõppe õppekaval, statsionaarses õppes ja ei ole ületanud õppekava nominaalkestust. PRÕMi puhul on kitsendavaks tingimuseks PRÕM koolitustellimuse alusel tellitud koolituskohal õppimine..	
Maksmise alus	Õppetoe tuste väljamaksmise aluseks on õppija nõuetekohane sooviavaldus (Õppetoe tuste ja õppelaenu seadus § 6) ja õppeasutuse otsus (direktori käskkiri või õppetoe tuste määramise komisjoni otsus, sõltuvalt õppeasutuses kehtestatud korrast) toetuse maksmiseks. Õppetoe tust makstakse õppija pangakontole.	Õppetoe tuste väljamaksmise aluseks on õppija nõuetekohane sooviavaldus (Õppetoe tuste ja õppelaenu seadus § 6) ja õppeasutuse otsus (direktori käskkiri või õppetoe tuste määramise komisjoni otsus, sõltuvalt õppeasutuses kehtestatud korrast) toetuse maksmiseks. Õppetoe tust makstakse õppija pangakontole.

	Nii RKT kui PRÕMi korral on maksmise aluseks õppija sooviavaldus ja kooli otsus toetuse maksmise kohta. Toetus makstakse õpilase kontole.
--	---

13.2.8. toetavas tegevustes 8.6 nimetatud töökohapõhise õppe õppurite koolilõunatoetuse kulud ühikuhinna alusel vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Koolilõuna arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta ning koolilõuna toetuse jaotamise kord kutseõppeasutuses” § 1 Lähtuvalt Kutseõppeasutuse seaduse §43 on kõigil tasemeõppe õpilastel on õigus saada koolilõuna toetust. Kuna PRÕMi raames tellitavatel koolituskohtadel õppivad õpilased on tasemeõppe õpilased, siis laieneb ka neile koolilõuna toetuse saamine. Vastasel juhul oleks PRÕM tasemeõppe õppijad ebavõrdses olukorras võrreldes riigieelarve tasemeõppe õppekohtadel õppivate õpilastega

Toetatava tegevuse ja toetuse saajate võrdlus:

	Koolilõuna RKT õppijatele	PRÕM (toetav tegevus 8.6)
Põhimõtted	<p>Koolilõuna maksmisel lähtutakse järgmistest õigusaktidest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutseõppeasutuse seadus §48 • Koolilõuna arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta ning koolilõuna toetuse jaotamise kord kutseõppeasutuses <p>§1 Ühe koolilõuna arvestuslik maksumus on 0,78 eurot ühe õpilase kohta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi kutseõppeasutuse koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja kord <p>§2 lg 1 Lähtuvalt seadusest peab kool peab igal õppepäeval õpilasele tagama vähemalt ühe toiduportsjoni Vabariigi Valitsuse kehtestatud toetuse arvestusliku maksumuse ulatuses.</p> <p>§2 lg 2 Õppekava raames korraldatava praktika kestuse ajaks on koolil õigus kanda õpilasele ettenähtud toetus õpilase pangakontole.</p>	<p>Koolilõuna maksmisel lähtutakse järgmistest õigusaktidest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutseõppeasutuse seadus §48 • Koolilõuna arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta ning koolilõuna toetuse jaotamise kord kutseõppeasutuses <p>Ühe koolilõuna arvestuslik maksumus on 0,78 eurot ühe õpilase kohta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi kutseõppeasutuse koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja kord <p>§2 lg 1 Lähtuvalt seadusest peab kool peab igal õppepäeval õpilasele tagama vähemalt ühe toiduportsjoni Vabariigi Valitsuse kehtestatud toetuse arvestusliku maksumuse ulatuses.</p> <p>§2 lg 2 Õppekava raames korraldatava praktika kestuse ajaks on koolil õigus kanda õpilasele ettenähtud toetus õpilase pangakontole.</p>
	Lähtuvalt Kutseõppeasutuse seadus §48 on koolilõuna toetus mõeldud statsionaarses õppes esmaõppe õppekavadel õppivate kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude katmiseks. Pärast õpilase 20-aastaseks saamist nähakse toetus ette jooksva õppeaasta lõpuni. Koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja korra kehtestab kooli pidaja. Ühe koolilõuna arvestuslik maksumus on 0,78 eurot ühe õpilase kohta.	

Tegevus	Koolilõuna toetuse võimaldamine õppijatele.	Koolilõuna toetuse võimaldamine tasemeõppe õppijatele.
	Mõlemal juhul on tegevuse eesmärgiks võimaldatakse koolilõuna toetust, lähtuvalt seadusandluses kehtestatud põhimõtetele.	
Sihtrühm	Riigieelarves nähakse ette toetus statsionaarses õppes esmaõppe õppekavadel õppivate kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude Pärast õpilase 20-aastaseks saamist nähakse toetus ette jooksva õppeaasta lõpuni.	PRÕMist nähakse ette toetus statsionaarses õppes esmaõppe õppekavadel õppivate kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude Pärast õpilase 20-aastaseks saamist nähakse toetus ette jooksva õppeaasta lõpuni.
	Mõlemal juhul võimaldatakse koolilõuna toetust statsionaarses õppes, esmaõppekavadel õppivatel kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude katmiseks.	
Maksmise alus	Lähtuvalt Kutseõppeasutuse seadusest Koolilõuna toetuse eraldatakse koolile ja lähtutakse tingimusele vastavate õpilaste arvust, arvestuslikust koolilõuna maksumusest ühe õpilase kohta ning õppepäevade arvust õppeaastas.	Koolilõuna toetus makstakse koolile lähtuvalt lähtutakse tingimusele vastavate õpilaste arvust, arvestuslikust koolilõuna maksumusest ühe õpilase kohta ning õppepäevade arvust õppeaastas.
	Mõlemal juhul makstakse koolilõunatoetus õppeasutusele, sest kool peab tagama igal õppepäeval õpilasele vähemalt ühe toiduportsjoni Vabariigi Valitsuse kehtestatud toetuse arvestusliku maksumuse ulatuses.	

13.2.9. toetavas tegevustes 8.6 nimetatud töökohapõhise õppe õppurite sõidutoetuste kulud kuludokumentide alusel vastavalt Vabariigi Valitsuse nr 267 määrusele „Õpilaste sõidukulu iga-aastase hüvitamise ulatus ja kord”. Lähtuvalt Kutseõppeasutuse seaduse §43 on kõigil tasemeõppe õpilastel on õigus taotleda sõidutoetust.. Kuna PRÕMi raames tellitavatel koolituskohtadel õppivad õpilased on tasemeõppe õpilased, siis laieneb ka neile sõidutoetuse taotlemine. Vastasel juhul oleks PRÕM tasemeõppe õppijad ebavõrdses olukorras võrreldes riigieelarve tasemeõppe õppekohtadel õppivate õpilastega

13.2.10. toetatavate tegevustega otseselt seotud ja nende elluviimiseks vajalikud kulud kuludokumentide alusel. Toetatavate tegevuste 8.1 – 8.7 seotud kulud on sealhulgas:

- arendustegevused sh uuringute, analüüside ja küsitluste kavandamise ja läbiviimiseks vajalikud kulud;
- teavitustegevusteks vajalikud kulud. Teavitamisega seotud kuludest on abikõlblikud nt info- ja reklaammaterjalide koostamise, väljaandmise, reklaamimise ja levitamisega seotud kulud, artiklite kirjutamine ja avaldamine, ajalehe erinumbrite väljaandmine ning audiovisuaalsete materjalide tootmine, sotsiaalmeedia reklaamikampaaniad jms
- ürituste sh kutsemeistrivõistluste, seminaride, infotundide, koosolekute jne korraldamiseks vajalikud kulud;

- tegevuse 8.5 raames Juhendajate lähetuskulu hõlmab transpordi- ja majutuskulusid, mis on seotud praktikabaasi külastusega. Lähetuste kulud hüvitatakse vastavalt õppeasutuses kehtestatud eeskirjadele kuludokumentide alusel.

Punktis 13.3 loetletakse täiendavalt ja täpsustavalt tegevuse eripärast lähtuvad mitteabikõlblikud kulud.

- Topelt finantseerimise vältimiseks on välistatud kuludokumentide alusel nende personalikulude hüvitamine, mis on seotud ühikuhinna alusel hüvitatavate
 - koolituste ettevalmistamise, korraldamise ja läbiviimisega;
 - PRÕM koolitustellimuse õppekasvatustöö läbiviimisega seotud personalikulu sh õppe ettevalmistamise, korraldamise ja läbiviimisega seotud personalikulu
- Juhul kui sama inimene teeb ühe lepingu raames tööd, mis on makstav ühikuhinnast ja otsesest personalikulust kuludokumentide alusel, peab töötaja pidama tööajatabelit, et eristada erinevad tööülesanded. Iga otsese personalikulu hüvitamise juhu puhul hindab RÜ töölepingu või ametijuhendi alusel personalikulude liigitumist ja tööajatabeli vajadust. Kuna selline personalikulude eristamine tähendab sisuliselt ka üldkulude eristust, siis ei teki võimalust ka üldkulude topelt finantseerimiseks.

Kokkuvõtteks, PRÕMis kasutatavad ühikuhinnad:

Ühikuhinna nimetus	Tegevus	Saaja	Mis kulusid sisaldab (üldiselt)	Topelt finantseerimise oht ja selle välistus
<i>Koolitused</i> (koolitusel osalejate arv x ühe koolitusel osaleja akadeemiline tund x ühikuhind)	8.1, 8.5, 8.7	õppeasutus elluviija	Koolituste ettevalmistamise ja läbiviimise kulud sh: <ul style="list-style-type: none"> • õppejõu töötasu, • korraldaja töötasu, • ruumid, • toitlustus, • koolitusmaterjalid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koolituse korraldamise ja õpetamisega seotud töötasud – vältimiseks lisatud abikõlbmatute kulude juurde vastav kitsendus.
<i>sõidu- ja majutustoetused</i> (2 x lühem vahemaa praktikakohta km x 0,1 €)	8.4, 8.5	õppijad	<ul style="list-style-type: none"> • sõidukulu, • Majutuskulu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kattub tegevus 8.6 sõidutoetusega - vältimiseks lisatud kitsendav tingimus st tegevuse 8.6 töökohapõhises õppes õppijad ei saa taotleda sõidu- ja majutustoetust
<i>töökohapõhise õppe läbiviimise kulud</i>	8.6	õppeasutus	Õppe ja kasvatustöö läbiviimise kulud	<ul style="list-style-type: none"> • töötasud – vältimiseks lisatud

(õppijate arv x koolituskoha baasmaksumus x õppekavarühma koefitsient) Baasmaksumus = 1388 Õppekavarühma koefitsient = 1.0 ... 4.0			<ul style="list-style-type: none"> • õpetajate töötasu, (ettevalmistus, läbiviimine) • Juhendamistasud (kooli ja ettevõtte poolne juhendamine), • tugipersonali töötasu, • õppe läbiviimisega seotud ruumide kulu, • õppe läbiviimisega seotud kommunaalkulud, • õppe läbiviimisega seotud koolitusmaterjalid. 	abikõlbmatute kulude juurde vastav kitsendus.
õppetoetus	8.6	õppijad	Õppetoetus (õppeks vajalikud kulud sh riided, koolivahendid)	
koolilõuna (õppijate arv x 0,78€ x päevade arv), õppeaastas on 200 päeva.	8.6	õppeasutus	Koolilõuna kulud <ul style="list-style-type: none"> • tooraine, • töötasu, • kommunaalkulud, • ruum. 	

Punktis 14 viidatakse väljamaksete aluseks olevatele asjakohastele STS-i ja ühendmääruse sätetele. Toetus makstakse välja kas tegelike kulude alusel, standardiseeritud ühikuhinna alusel, ühtse määra alusel.

Punktis 15 loetletakse elluviija ja partneri kohutused tuues eraldi välja täpsustamist ja rõhutamist vajavad kohad. Lisaks perioodi 2014-2020 STSis ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud kohustustele on elluviija kohustatud tegevusi ellu viima vastavuses temaga sõlmitavale halduslepingule ning selle alusel kokku lepitud aastasele tegevuskavale ja eelarvele. Elluviija peab sõlmima partneriga lepingu, millega sätestatakse partneri eelarve ja tegevuskava ning mõlema poole õigused ja kohustused.

Punktis 16 sätestatakse tegevuste elluviimise aruandlus. Info, mida korjatakse indikaatorite täitmise kohta SFOS süsteemi (väljundnäitajad ja väljamaksete info), esitatakse rakendusüksusele tema poolt kehtestatud vormis ja tähtaegadel. Rakendusasutusel on võimalus süsteemist nii finantsinfot kui ka indikaatorite infot kätte saada. Elluviija esitatava tulemusaruandluse tingimused ja kord kehtestatakse rakendusasutuse ja elluviija vahelises halduslepingus. Tulemusaruande esitamise kohustus on vähemalt üks kord aastas ja tähtaja määrab rakendusasutus ning nimetatud aruanne on aluseks Elukestva õppe strateegia aastaaruande koostamisele ning sisendiks strateegia programmide uuendamisele ning sisaldab endas kumulatiivset infot tegevuste edenemise kohta. Rakendusasutus esitab tulemusaruande peale selle heakskiitmist 5 tööpäeva jooksul rakendusüksusele infoks.

Punktis 17 sätestatakse ESF tegevustes osalejate andmekorje nõuded tegevuste elluviimisel ja aruandlusel. Andmekorje nõuded kehtivad ainult tegevuse 7.7 raames töökohapõhises õppes osalejate kohta.

Punktis 18 sätestatakse tegevuste ja nende elluviimise tingimuste muutmise tingimused, kusjuures rakendusasutusel on õigus muuta toetuse andmise tingimusi omal algatusel või rakendusüksuse või elluviija algatusel. Kui muutmise algatab elluviija või rakendusüksus, siis esitatakse vastavasisuline taotlus rakendusasutusele. Juhul, kui muutmise algatab rakendusasutus, siis teavitab ta muutmisest elluviijat ja rakendusüksust kirjalikult taasesitatavas vormis. Üle on korratud ka see, et muudatuse eelnõu kooskõlastab rakendusasutus korraldusasutusega ning teiste ministeeriumitega lähtuvalt STS § 13 lg 3 ning edastab arvamuse avaldamiseks ka rakendusüksusele ning kooskõlas STS § 33 sätestatuga ka valdkondlikule komisjonile. Rakendusasutus muudab tingimusi juhul, kui eelarve tegevuste lõikes muutub rohkem kui 15% kinnitatud eelarvest. Juhul, kui muudatus on vajalik väiksemas mahus, siis on elluviija kohustatud enne kulutuste tegemist kooskõlastama muudatuse rakendusüksusega ning esitama kooskõlastatud eelarve teadmiseks rakendusasutusele.

Punktis 19 reguleeritakse finantskorrektsiooni mõju eelarvele.

Punktis 20 esitatakse nõuded dokumentide säilitamisele.

Tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele.

Tegevuste mõju kirjeldamisel läbivatele teemadele on lähtutud Vabariigi Valitsuse 15. detsembri 2014. a korraldusest nr 557 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja» kinnitamine“, milles on antud tegevuste puhul määratletud mõju järgmistele läbivatele teemadele: Regionaalne areng, infoühiskonna edendamine, võrdsete võimaluste tagamine ja ühtne riigivalitsemine.

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Kõige otsesem ja tugevam mõju on planeeritud toetavatel tegevustel regionaalsele arengule. Praktikabaaside laiendamine, praktika kvaliteedi tõstmine ning töökohapõhise õppe laiendamine mõjutab regionaalarengut eelkõige kõigi piirkondade kestliku ja piirkondade vahelisi erinevusi ühtlustava arengu soodustamise kaudu. Tegevused panustavad Eesti eri piirkondade tööhõive kasvu ning aitavad kohapealset tööjõudu siduda paremini piirkondade ettevõtete arenguvajadustega. Toetades õppeasutuste ja tööandjate koostööd on meetmel mõju ka piirkondade sisesele koostööle, mis loob eeldused piirkonna arengu ühishuvisid realiseerivaks arendustegevuseks ning tugevdab omavalitsuste võimekust ettevõtluse ja tööhõive arendamisel. Võimaldades sõidu- ja majutustoetust Ida-Virumaal asuvate õppeasutuste ja vene õppekeele õppeasutuste õppuritele praktika sooritamiseks eestikeelses töökeskkonnas soodustab meede Ida-Virumaa sotsiaalset lõimumist muu Eestiga ning sealse venekeelse elanikkonna konkurentsivõimet tööturul, luues eeldused piirkondade vaheliste arenguerinevuste ühtlustamiseks. Planeeritavad tegevused aitavad kaasa regionaalarengule ning suurendavad kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavust piirkondades. Tegevusse kaasatakse piirkondlikke ettevõtteid, kus pakutakse õppuritele praktika või

	<p>töökohapõhises õppes osalemise võimalusi. Tegevuse töökohapõhise õppe laiendamine üheks eesmärgiks on laiemalt struktuurse tööpuuduse vähendamine ja täiendavate ümberõppe võimaluste loomine. Töökohapõhise õppe alategevused aitavad kaasa inimeste oskuste ja tööturuvajaduste vastavusse viimisele ning seeläbi soodustatakse piirkondlike erinevuste tasakaalustamist. Samuti toetatakse õppureid, kes lähevad praktikale väljapoole oma kodu ja kooli maakondi ning väljapoole Tallinna ja Tartut.</p> <p>Töökohapõhise õppe toetamine mõjutab samuti eeldatavalt regionaalarengut eelkõige kõigi piirkondade kestliku ja piirkondade vahelisi erinevusi ühtlustava arengu soodustamise kaudu. Täpsemalt, töökohapõhise õppe toetamine panustab Eesti eri piirkondade tööhõive kasvu ning aitab kohapealset tööjõudu siduda paremini piirkondade ettevõtete arenguvajadustega; aitab hoiduda rahvastiku ja majandustegevuse liigsest koondumisest suurematesse linnapiirkondadesse.</p> <p>PRÕMist toetatakse ka õppeasutuse, ettevõtjate ja omavalitsuste vahelist koostööd töökohapõhise õppe edendamisel. Selle kaudu on PRÕMil toetav mõju ka piirkondade sisesele koostööle, mis loob eelduseid piirkonna arengu ühishuvisid realiseerivaks arendustegevuseks ning tugevdab omavalitsuste võimekust ettevõtluse ja tööhõive arendamisel.</p>
Infoühiskonna edendamine	<p>Vabariigi Valitsuse määrusest lähtuvalt on PRÕMil mõju infoühiskonna edendamisele. Esialgelt oli PRÕMi raames planeeritud luua praktika ja töökohapõhise õppe infosüsteem. Hetkel on plaanitud selle analüüsiks ja arendamiseks raha küsida MKM meetmest „Nutika teenuste taristu arendamise toetamise tingimused ja investeringute kava koostamise kord“.</p> <p>PRÕM mõju infoühiskonna edendamise suunale 2. IKT kasutuselevõtu eelduste edendamine. Kõigis kutseõppeasutuste õppekavades on kohustuslik omandada infotehnoloogiline pädevus, mis on lähtuvalt kutseharidusstandardist - infotehnoloogiline pädevus on suutlikkus kasutada oskuslikult ja kriitiliselt infotehnoloogiavahendeid ja digitaalmeediat.</p> <p>Näiteks, kutseharidusstandardis on teise taseme õppekavadel infotehnoloogiline pädevus defineeritud järgmiselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab mõningaid infotehnoloogia võimalusi; 2) oskab mõnel määral kasutada internetti; 3) oskab kasutada mõningaid rakendusi juhendamisel
Keskkonna- ja kliimapoliitika	Mõju ei ole
Võrdsete võimaluste tagamine	<p>Kutse- ja kõrgharidusse, sh töökohapõhisesse õppesse võivad astuda erinevas vanuses õppurid, olenemata nende soost, emakeelest või rahvuslikust kuulumisest. PRÕMi raames pakutakse töökohapõhist õpet ja praktika võimalusi kõikidele mainitud gruppidele. Sõidu- ja majutustoetuste võimaldamisel on üheks sihtrühmaks vene õppekeelega õppeasutuste õppurid, kellele võimaldatakse praktikat eestikeelses töökeskkonnas.</p>
Ühtne riigivalitsemine	<p>PRÕM toetab tõhusa ja tervikliku riigivalitsemise edendamise eesmärki. Töökohapõhise õppe planeerimisse ja arendamisesse on planeeritud kaasata kohalikke omavalitsusi.</p>

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele. Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 STS ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

Tegevuse mõjud. Tegevuse mõju kirjeldamisel läbivatele teemadele on lähtutud Vabariigi Valitsuse 15. detsembri 2014. a korraldusest nr 557 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja kinnitamine“.

Käskkirja rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud kooskõlas Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavale 2014-2020. Tegevuse lõppedes on kavas tegevust jätkata riigieelarvelise rahastamisega. aÕppuritele sõidu ja majutustoetuse edasise maksmise vajadust ja mahtu selgitatakse hindamise käigus 2018. aastal.

Käskkirja jõustumine. Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt 1. märts 2015.

Eelnõu kooskõlastamine. Eelnõu on kooskõlastatud Rahandusministeeriumi, Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi, Riigikantselei, Rektorite nõukogu, Rakenduskõrgkoolide rektorite nõukogu ja Kutsehariduse edendamise ühinguga. Eelnõu esitatakse avamuse avaldamiseks tegevuse rakendusüksusele SA Innove.

Teet Tiko
kutsehariduse osakonna asejuhataja
osakonnajuhataja ülesannetes